gemeente
Barneveld

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
Behandelaar: M. Burgstaller
Telefoonnummer: 0625190599

Voorstelnr. 3678
Barneveld, 17 september 2024
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

Onderwerp: Lokale aanpak isolatie Barneveld 2024 (SDO-BUR)

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met de subsidieregeling voor de Specifieke Uitkering (SpUk) Lokale Aanpak Isolatie (conform bijlage 1).

2. Vaststellen van de memo aan de raad (conform bijlage 2)

3. Vaststellen mandaatregeling (conform bijlage 3)

4. De raad te informeren via rubriek B van de lijst met ingekomen stukken van de gemeenteraad.

1. Inleiding

De Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening publiceerde in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma in februari 2023 de regeling specifieke uitkering voor isolatie van slecht geïsoleerde koopwoningen (de SpUk Lokale Aanpak Isolatie). Slecht geïsoleerde woningen zijn woningen met een energielabelklasse D, E, F of G of woningen met een voor die labelklassen vergelijkbare energetische staat, waarin ten minste twee bestaande bouwdelen niet of slecht geïsoleerd zijn. In de gemeente Barneveld betreft dit ruim 5600 koopwoningen. Doel is om de particuliere eigenaar, die tevens het pand bewoont (de zogenaamde ‘eigenaar-bewoner’), en met name die eigenaar-bewoners die om financiële redenen moeite hebben om deel te nemen aan de warmtetransitie, te ondersteunen bij het energetisch verduurzamen van hun woning. Voor nadere context wordt verwezen naar het isolatieprogramma, dat is toegevoegd als bijlage 4. Na collegebesluit o.b.v. Dossier 2790 d.d. 22 augustus 2023 is eind augustus 2023 een aanvraag ingediend bij RVO, inclusief isolatieprogramma als onderbouwing van de aanvraag. Deze aanvraag is toegekend; met de ontvangen gelden kan de gemeente Barneveld een subsidieregeling in werking stellen.

Dit collegevoorstel richt zich op de subsidieregeling die toegepast zal worden door de gemeente Barneveld tussen medio oktober 2024 en eind 2026 bij de uitvoering van de SpUk Lokale Aanpak Isolatie.

2. Beoogd effect

2.1 Meetbaar effect

De gemeente Barneveld heeft in december 2023 binnen de 1e tranche van de SpUk Lokale Aanpak Isolatie een uitkering van €638.709,- toegekend gekregen, en kan deze gelden met behulp van de subsidieregeling beschikbaar stellen aan eigenaar-bewoners. In de meest optimale situatie worden minimaal 364 woningen geïsoleerd, wat inhoudt dat ze zijn voorzien van ten minste één isolatiemaatregel voor het eind van 2026.

2.2 Maatschappelijk effect

Het maatschappelijk effect van de subsidieregeling is dat inwoners in het bezit van een koopwoning, met weinig financiële middelen en/of een lage kredietwaardigheid, door de genomen maatregel(en) een lager energieverbruik (en daarmee lagere energielasten) hebben.

3. Argumenten

1.1 Deelname aan de regeling draagt bij aan de uitvoering van de gemeentelijke Warmtevisie.
Inwoners met een slecht geïsoleerde eigen woning, die, door financiële beperkingen, niet zelf deze woning energetisch kunnen verduurzamen, krijgen door deze regeling de gelegenheid om hun woning wel te verduurzamen. Daardoor versterkt deelname aan de regeling de uitvoering van de Warmtevisie.

1.2 Gebruik maken van de regeling voorkomt energiearmoede.
Het lagere energieverbruik, wat het verwachte resultaat van deze verduurzamingsstap is, zal normaal gesproken tot lagere energielasten leiden. Daardoor levert deze regeling een bijdrage aan het voorkomen en bestrijden van energie-armoede.

1.3 Deelname aan de regeling draagt bij aan andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen.
Met het ten uitvoer brengen binnen de gemeente van de regeling wordt een koppeling gemaakt met het beleidsplan van het Sociaal Domein “Mensen voorop”, met name de doelen rond het tegengaan van problematische schulden.

4. Kanttekeningen

1.1. De deelname is niet in te schatten.

Het is niet in te schatten hoeveel eigenaar-bewoners van de ruim 5600 slecht geisoleerde koopwoningen in de gemeente Barneveld zullen deelnemen aan de regeling. Immers, het betreft een nieuwe regeling en er is nog geen inzicht in hoeverre een dergelijke regeling in een behoefte voorziet. Dat zal moeten blijken. Het vermoeden is dat er wel degelijk interesse in deelname zal zijn, aangezien deelname in principe geen eigen vermogen vergt, omdat er gebruikt gemaakt wordt van subsidie. Mocht er eventueel meer interesse zijn vanuit eigenaar-bewoners dan waaraan conform de toegekende uitkering kan worden voldaan, dan kan de gemeente een aanvraag indienen voor een volgende tranche.

1.2 Benodigde ambtelijke inzet is afhankelijk van succes van de regeling.

Over de benodigde ambtelijke capaciteit is nog geen concrete inschatting te maken. Dit vanwege twee redenen, namelijk:

- het feit dat de gemeente nog geen ervaring heeft met de uitvoering van een soortgelijke regeling;

- omdat het nog niet duidelijk is hoeveel bewoners gebruik zullen maken van de regeling.

Om dit risico af te dekken is een externe projectleider aangesteld (gefinancierd vanuit het budget van de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat - en energiebeleid, oftewel CDOKE-middelen) en voor de uitvoering is het Regionale Energieloket gecontracteerd, die ervaring heeft met de uitvoering van soortgelijke regelingen.

5. Financiën

5.1 Subsidiegelden

Met het toegekende bedrag in deze 1e tranche van € 638.709 beoogt de gemeente Barneveld een doelbereik van 364 woningen, wat een gemiddeld subsidiebedrag per woning inhoudt van € 1.460. Het maximale subsidiebedrag per woning is € 4.000. De uitvoering van de isolatiemaatregelen moet eind 2026 afgerond zijn. Subsidiegeld wat onbenut blijft wordt teruggevorderd door de minister.

Voor de SpUk LAI is geen andere besteding mogelijk dan voor de duurzame renovatie van slecht geïsoleerde koopwoningen met een WOZ-waarde onder de € 439.000,-. De gemeente heeft de SpUk subsidie aangevraagd om koopwoningen met een WOZ-waarde onder de € 439.000,- te voorzien van ten minste 1 isolatiemaatregel. Onder deze voorwaarden is de subsidie toegekend.

5.2 Projectkosten

De proceskosten van de regeling (projectmanagement, huisbezoeken, monitoring, subsidieverstrekking en verwerking) worden gefinancierd vanuit het budget van de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat - en energiebeleid (oftewel CDOKE-middelen). De subsidiegelden à €638.709 kunnen zo volledig worden ingezet voor het uitvoeren van isolatiemaatregelen bij eigenaar-bewoners.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Bij het tot uitvoering brengen van de regeling zal de doelgroep betrokken worden bij de opzet daarvan middels een testpanel. Zo worden leden van de doelgroep betrokken bij het opstellen van wervingsbrieven en bij het uitwerken van de verdere benadering van de doelgroep.

b) Communicatie

Om de doelgroep te enthousiasmeren voor deelname aan de regeling zal vanaf medio oktober de doelgroep met de juiste middelen, argumenten en toon geïnformeerd worden over het aanbod.

7. Vervolgstap

7.1 Planning

De beoogde start van de subsidieregeling is medio oktober dit jaar. Het aanbod om deel te nemen aan de regeling zal vanaf dan worden gecommuniceerd aan de doelgroep.

7.2 Evaluatie/controle

Middels een halfjaarlijkse voortgangsrapportage, verplicht binnen de SpUk-regeling, zal de projectvoortgang gemonitord worden, zodat helder is bij hoeveel koopwoningen welke energiebesparende isolatiemaatregelen zijn aangebracht en welk bedrag aan subsidie er reeds is uitgekeerd.

8. Bijlagen

1 - Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld

2 - Raadsmemo

3 - Mandaatregeling

4 - Isolatieprogramma, als onderbouwing van de aanvraag

Besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld tot vaststelling van de Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld;

Overwegende dat het noodzakelijk is nadere regels vast te stellen voor het verlenen van subsidie voor de lokale aanpak isolatie Barneveld;

gelet op artikel 156, lid 3 van de Gemeentewet en artikel 3 van de Algemene subsidieverordening gemeente Barneveld;

mede gelet op titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht;

besluit:

vast te stellen de **Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld:**

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen en doel regeling

Artikel 1. Algemene bepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

a. *ASV*: Algemene subsidieverordening gemeente Barneveld;
b. *bouwbedrijf*: bedrijf dat in een handelsregister van een lidstaat van de Europese Unie of een van de overige staten die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte is ingeschreven in de sectie bouwnijverheid of een vergelijkbare sectie;
c. *bouwinstallatiebedrijf*: bedrijf dat in een handelsregister van een lidstaat van de Europese Unie of een van de overige staten die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte is ingeschreven in de sectie bouwinstallatiebedrijf of een vergelijkbare sectie;
d. *collectieve inkoopactie*: collectieve inkoopactie namens de gemeente Barneveld voor energiebesparende isolerende maatregelen. Deze actie organiseert de gemeente in samenwerking met een externe partij die op de gemeentelijke website ten behoeve van de actie staat genoemd;
e. *eigenaar-bewoner:* een natuurlijke persoon die eigenaar én bewoner is van een als woning gebruikte onroerende zaak en die een grondgebonden woning in eigendom heeft waarin hij zijn hoofdverblijf heeft of, direct na renovatie van deze woning waaronder mede begrepen de realisatie van de activiteiten waarvoor subsidie op grond van deze regeling is aangevraagd, zal hebben;
f. *energetisch verbeteren*: het nemen van één of meer bouwkundige aanpassingen aan een woning zodat de woning energiezuiniger wordt en meer wooncomfort biedt, te weten het vervangen van enkelglas door minimaal HR++ glas, het isoleren van dak, vloer en/of muurisolatie;
g. *grondgebonden woning:* een woning die rechtstreeks toegankelijk is op het straatniveau en waarvan één van de woonlagen aansluit op het maaiveld;
h. *maatregelen*: maatregelen die de energievraag van een woning reduceren, zoals spouwmuur- of glasisolatie;
i. *maatregelenlijst:* de lijst met voor subsidie in aanmerking komende maatregelen inclusief criteria waaraan deze maatregelen moeten voldoen, zoals weergegeven in bijlage 1 bij deze regeling;
j. *minimuminkomen*: een inkomen tot en met 120% van het sociaal minimum;

k. *midden of hoger inkomen*: een inkomen dat meer bedraagt dan 120% van het sociaal minimum;
l. *slecht geïsoleerde woning*:
   - een woning met een energielabelklasse D, E, F, of G of;
   - een woning met een voor die labelklassen vergelijkbare energetische staat, waaronder wordt verstaan een woning waarin ten minste twee van de volgende bestaande bouwdelen niet of slecht geïsoleerd zijn op (bijlage 2):
      - de vloer en de bodem;
      - de gevel, waaronder de spouwmuur;
      - het dak en de zoldervloer en vlieringvloer;
      - de ramen.
m. *woning*: bestaande woongelegenheid in de gemeente Barneveld als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Woningwet, die als zodanig bewoond is geweest alvorens een renovatie plaatsvindt en in de basisregistratie als bedoeld in artikel 2 van de Wet basisregistratie adressen en gebouwen met een woonfunctie is geregistreerd;
n. *WOZ-waarde*: de waarde van een woning zoals die volgens de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld.

Artikel 2. Doelstellingen

De gemeente Barneveld zet zich actief in om de CO2-uitstoot te verminderen door inwoners en bedrijven te stimuleren energiebesparende maatregelen in de woning of het bedrijf te nemen. Deze subsidieregeling heeft als doel grondgebonden woningen met de laagste energielabels in Barneveld een sprong te laten maken in de verduurzaming van hun woning door het versneld energetisch verbeteren ervan. Dit door het nemen van energiebesparende isolatiemaatregelen te weten: het aanbrengen van isolerend glas, het isoleren van dak, vloerisolatie, gevelisolatie eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. De maatregelen worden getroffen in slecht geïsoleerde, grondgebonden woningen van eigenaar-bewoners onder de gestelde WOZ-waarde in de Rijksregeling specifieke uitkering lokale aanpak isolatie.

Artikel 3. Doelgroepen, subsidiabele kosten en subsidieplafond

1. De subsidieregeling is opgesteld voor drie verschillende doelgroepen:

- Doelgroep 1: Extra ondersteuning. Voor een subsidie van maximaal € 4.000,- , komen in aanmerking Barneveldse eigenaar-bewoners die voldoen aan de volgende voorwaarden:
  - hun grondgebonden woning is slecht geïsoleerd; en
  - één van de eigenaar-bewoners van de betreffende woning komt in aanmerking voor een energietoeslag op grond van de Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2023 gemeente Barneveld; of
  - één van de eigenaar-bewoners van de betreffende woning maakt gebruik van schuldhulpverlening als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel a, van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening; of
  - jegens één van de eigenaar-bewoners van de betreffende woning is een schuldsaneringsregeling uitgesproken als bedoeld in artikel 284, eerste lid, van de Faillissementswet; of
  - één van de eigenaar-bewoners van de betreffende woning ontvangt bijzondere bijstand als bedoeld in artikel 35, eerste of vierde lid, van de Participatiewet.

- Doelgroep 2a: voor subsidie van maximaal € 1.500,- komen in aanmerking Barneveldse eigenaar-bewoners waarbij voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:
  - de grondgebonden woning is slecht geïsoleerd; en
  - de betreffende woning had in 2022 een WOZ-waarde lager dan € 439.000.

- Doelgroep 2b: voor een gesubsidieerd isolatie adviesgesprek ter waarde van € 300,- komen in aanmerking Barneveldse eigenaar-bewoners waarbij voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:
  - de grondgebonden woning is slecht geïsoleerd; en
  - de betreffende woning had in 2022 een WOZ-waarde hoger dan €439.000.

2. Aan doelgroep 1 en doelgroep 2a kan subsidie worden verstrekt als tegemoetkoming voor het nemen van energiebesparende isolatiemaatregelen te weten:

a. het isoleren van de vloer en de bodem (minimale rd waarde m2K/w van 3,5);
b. het isoleren van de gevel van binnen of buiten (naar een minimale rd waarde m2K/w van 3,5), waaronder de spouwmuur;
c. het isoleren van het dak, inclusief het isoleren van de zoldervloer en vlieringvloer (naar een minimale rd waarde m2K/w van 3,5);
d. het isoleren van de ramen zoals beschreven in bijlage 1 door het vervangen van enkel, dubbelglas of HR glas door HR++ glas of triple glas;
e. het aanbrengen van CO2-gestuurde ventilatie of balansventilatie met warmteterugwinning (WTW)

Bij deze maatregelen worden de definities en waarden uit bijlage 1 gehanteerd die gebaseerd zijn op de Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE) bij woningeigenaren. De subsidiabele activiteiten dienen te voldoen aan de zoals in bijlage 1 omschreven minimale isolatiewaarden en oppervlaktes om in aanmerking te komen voor een subsidie-uitkering. Deze voorwaarden zijn in lijn met de LAI regeling zoals opgesteld door RVO. Eventuele wijzigingen op de LAI regeling door RVO hebben ook invloed op deze subsidieregeling.

3. Uitsluitend kosten die naar het oordeel van burgemeester en wethouders noodzakelijk en redelijk zijn voor de aangevraagde activiteiten komen in aanmerking voor subsidie.

4. Niet subsidiabel zijn:

- kosten van isolatiemaatregelen aan huurwoningen;

- extra kosten voor uitbreiding of verplaatsing van de huisvesting;

- kosten van isolatiemaatregelen die uitgevoerd zijn voor 1 januari 2024;

- maatregelen die door de eigenaar-bewoner zelf zijn uitgevoerd;

- maatregelen die alleen worden uitgevoerd aan uitbreidingen van de woning, zoals een schuur, garage of bijgebouw;

- maatregelen die worden uitgevoerd aan appartementen die lid zijn van een VvE

- maatregelen die worden uitgevoerd om gebouwen (zoals utiliteitsgebouwen, kantoren, kerken) te transformeren naar huurwoningen.

Artikel 4. Subsidieplafond

Het subsidieplafond voor deze regeling wordt vastgesteld op € 638.709. Voor zover het subsidieplafond niet toereikend is om alle aanvragen die in aanmerking komen voor een subsidie toe

te kennen wordt het beschikbare bedrag verdeeld op volgorde van ontvangst van de aanvragen tot het beschikbare budget is bereikt. De datum van ontvangst is de datum waarop de aanvraag volledig is ingediend.

Artikel 5. Algemene subsidievoorwaarden

1. Subsidie wordt alleen verstrekt aan natuurlijke personen, die behoren tot één van de doelgroepen, genoemd in artikel 3, eerste lid.
2. Het is voor doelgroep 1 en doelgroep 2a mogelijk om subsidie aan te vragen voor maatregelen, uitgevoerd door een gekwalificeerd bedrijf, met inachtneming van de maximale subsidiebedragen zoals gedefinieerd in artikel 4;
3. De energiebesparende maatregel(en) en/of diensten zijn uitgevoerd/toegepast in, aan of op de bestaande woning van de aanvrager.
4. De energiebesparende maatregelen moeten zijn uitgevoerd in de bestaande thermische schil van de woning (bv. niet in een nieuwe uitbouw);
5. Het eindresultaat van de isolatie leidt voor de onderdelen a, b en c van artikel 3 lid 2 tot de minimale gevraagde isolatiewaarde per maatregel zoals aldaar vermeld.
6. Het te verstrekken subsidiebedrag is gelijk aan de totale kosten van de aangevraagde subsidiabele maatregel(en), met inachtneming van de maximale subsidiebedragen zoals genoemd in artikel 3, eerste lid.
7. De aanvrager dient, voordat subsidie in het kader van de onderhavige regeling wordt verstrekt, in het bezit te zijn van alle eventueel noodzakelijke vergunningen met betrekking tot de uitvoering van de betreffende maatregelen.
8. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan eigenaar-bewoners die een aanvraag hebben ingediend en binnen de beschreven doelgroepen vallen.
9. Subsidie wordt alleen verstrekt voor maatregelen die voorkomen op de maatregelenlijst en die voldoen aan bijbehorende kwaliteitscriteria zoals beschreven in bijlage 1;
10. Subsidie kan worden gecombineerd met andere subsidieregelingen die hetzelfde doel dienen als deze regeling (zoals de ISDE).

Artikel 6. Aanvraagprocedure

1. Een aanvraag wordt ingediend via www.regionaalenergieloket.nl/isolatieacties middels een ontvangen unieke bewonerscode. Een aanvraag kan worden ingediend tot en met 31 december 2026;
2. Subsidieaanvragen kunnen worden ingediend met ingang van 14 oktober 2024;
3. Aanvragen kunnen worden ingediend voorafgaand aan het treffen van maatregelen. Als de maatregelen tussen 1 januari 2024 en 14 oktober 2024 zijn uitgevoerd dan kunnen aanvragen daarvoor ook achteraf worden ingediend. In dat geval dienen bij het aanvraagformulier de volgende documenten te worden aangeleverd:
    a. de factuur van het erkende installatiebedrijf met daarop vermeld: KVK nummer bedrijf, factuurbedrag, factuurnummer, gegevens uitvoerend bedrijf, vierkante meters, meldcode;
    b. een kopie van het betalingsbewijs
    c. het IBAN-nummer en de tenaamstelling van de eigenaar-bewoner;
    d. foto’s van de geïsoleerde bouwdelen na uitvoering van de energiebesparende maatregelen;

4. Indien de inwoner zelf kiest voor een bouwbedrijf, dienen bij het aanvraagformulier na het treffen van de maatregelen de volgende documenten te worden aangeleverd:
    a. de factuur van het erkende installatiebedrijf met daarop vermeld: KVK nummer bedrijf, factuurbedrag, factuurnummer, gegevens uitvoerend bedrijf, vierkante meters, meldcode;
    b. een kopie van het betalingsbewijs
    c. het IBAN-nummer en de tenaamstelling van de eigenaar-bewoner;
    d. foto's van de geïsoleerde bouwdelen na uitvoering van de van energiebesparende maatregelen;
5. Alleen volledig ingevulde, gedagtekende en ondertekende aanvraagformulieren met offerte of koopovereenkomst worden in behandeling genomen.

Artikel 7. Subsidieverlening

a. Het college beslist op een aanvraag om subsidie binnen acht weken na datum van binnenkomst. Deze termijn kan eenmaal met tien weken worden verlengd;
b. Het verleningsmoment bij de collectie inkoopactie vindt plaats door middels van het ondertekenen van de offerte door de inwoner.
c. Voor aanvragen als bedoeld in artikel 6, derde lid, is de beschikking tot de subsidieverlening tevens de beschikking tot subsidievaststelling.

Artikel 8. Weigeringsgronden

Onverminderd het bepaalde in artikel 9 van de ASV wordt een aanvraag voor subsidie geweigerd indien:

a. op het adres door of namens burgemeester en wethouders reeds eerder subsidie is verleend op grond van deze subsidieregeling;
b. niet voldaan wordt aan de algemene subsidievoorwaarden zoals omschreven in artikel 5.

Artikel 9. Subsidievaststelling

a. Het college stelt de subsidie vast na indiening van het daartoe bestemde formulier;
b. Het vaststellingsmoment bij de collectieve inkoopactie vindt plaats door middel van betaling van het subsidiebedrag door de uitvoerende organisatie aan het bouwbedrijf.
c. Het subsidiebedrag wordt vastgesteld binnen acht weken nadat het vaststellingsformulier is ingediend, en na vaststelling binnen vier weken betaalbaar gesteld.

Hoofdstuk 2 Collectieve inkoop

Artikel 10. Subsidiabele activiteiten en kosten

Burgemeester en wethouders kunnen subsidie verlenen voor het nemen van energetische verbeteringen aan een grondgebonden woning, eventueel in combinatie met energiezuinige ventilatiemaatregelen zoals aangeboden in de collectieve inkoop die namens de gemeente Barneveld wordt uitgevoerd.

Artikel 11. Subsidievoorwaarden

Om in aanmerking te komen voor subsidie in het kader van collectieve inkoop dient in aanvulling op het bepaalde in hoofdstuk 1 aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

a. de energiebesparende isolatiemaatregel wordt via de collectieve inkoopactie van de gemeente Barneveld aangeschaft en;
b. de uitbetaling van de subsidie vindt plaats rechtstreeks aan het installatiebedrijf na uitvoering van de maatregelen, tenzij maatregelen zijn uitgevoerd tussen 1-1-2024 en 14-10-2024; deze hebben de inwoners zelf al betaald.

Hoofdstuk 3 Zelf gekozen bouwbedrijf of bouwinstallatiebedrijf

Artikel 12. Subsidiabele activiteiten en kosten

Burgemeester en wethouders kunnen subsidie verlenen voor de energiebesparende isolatiemaatregelen die zijn uitgevoerd door een bouwbedrijf of bouwinstallatiebedrijf, die door de aanvrager gekozen is.

Artikel 13. Subsidievoorwaarden

1. Om in aanmerking te komen voor subsidie dient in aanvulling op het bepaalde in hoofdstuk 1 aan de volgende voorwaarde te worden voldaan, als de aanvrager zelf kiest voor een bouwbedrijf of bouwinstallatiebedrijf dat de betreffende maatregelen uitvoert:

het eindresultaat van de isolatie leidt tot de minimale gevraagde isolatiewaarde per maatregel zoals vermeld in artikel 3, tweede lid van deze regeling. Dit dient te worden aangetoond met een factuur, waarin de aannemer of glaszetter verklaart welke energiewaarde bereikt wordt door de maatregelen.

2. De uitbetaling van de subsidie vindt rechtstreeks aan de aanvrager zelf plaats.

Artikel 14. Verplichtingen

Steekproefsgewijs worden er controles uitgevoerd op de gerealiseerde maatregelen. De aanvragers die de subsidie hebben ontvangen zijn verplicht hieraan mee te werken.

Hoofdstuk 4 Overige bepalingen

Artikel 15. Hardheidsclausule

In het geval van doelgroep 1 als bedoeld in artikel 3, eerste lid, kan het college besluiten om in het voordeel van de aanvrager af te wijken van het maximumbedrag van € 4000,- als die afwijking ten hoogste 20% bedraagt.

Artikel 16. Slotbepaling

a. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de dag van de bekendmaking ervan.
b. Deze regeling is geldig tot en met 31 december 2026.
c. Deze regeling blijft van toepassing op de afwikkeling van subsidies die voor de vervaldatum op basis van deze regeling zijn verleend en op bezwaar- en beroepsprocedures ten aanzien van die subsidies. Deze regeling blijft eveneens van toepassing op aanvragen om subsidies waarop voor de vervaldatum nog niet is beslist.
d. Deze regeling wordt aangehaald als: Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld.

Aldus vastgesteld op 17 september 2024,

Het college voornoemd,

de secretaris,	de burgemeester,
W. Wieringa	J. van der Tak

Bijlage 1: De maatregelenlijst voor isoleren door een erkend installatiebedrijf

De subsidiabele activiteiten zoals gedefinieerd in artikel 3.2 dienen te voldoen aan de volgende minimale isolatiewaarden en oppervlaktes om in aanmerking te komen voor een subsidie-uitkering. Deze voorwaarden zijn in lijn met de LAI regeling zoals op gesteld door het RVO. Eventuele wijzigingen op de LAI regeling door RVO hebben ook invloed op deze subsidieregeling. Zie https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/spuk-lokale-aanpak-isolatie.

Dakisolatie, dan wel zolder- of vlieringsisolatie

- Ten minste 20m2;
- Isolatiemateriaal met een Rd-waarde van ten minste 3,5 m2K/W;
- Lokaal gespoten PIR of PUR gebeurt met HFK-vrije blaasmiddelen;

Gevelisolatie

- Ten minste 10 m2 van bestaande binnen- of buitengevel;
- Isolatiemateriaal met een Rd-waarde van ten minste 3,5 m2K/W;

Glas-, kozijnpaneel- of deurisolatie

- Ten minste 8 m2;
- Glas, kozijnpanelen of deuren vervangen door HR++ glas, eventueel in combinatie met nieuwe kozijnpanelen of nieuwe isolerende deuren met een Ud- waarde van ten hoogste 1,5 W/m2K, of;
- Glas, kozijnpanelen of deuren vervangen door triple-glas, in combinatie met nieuw isolerend kozijn met Uf-waarde van ten hoogste 1,5 W/m2K, eventueel in combinatie met nieuwe kozijnpanelen of nieuwe isolerende deuren met Ud-waarde van ten hoogste 1 W/m2K.

Spouwmuurisolatie

- Ten minste 10 m2 mits natuurvrij gemaakt;
- Isolatiemateriaal met een Rd-waarde van ten minste 1,1 m2K/W;
- PIR of PUR alleen met HFK-vrije blaasmiddelen

Vloer- of bodemisolatie

- Ten minste 20 m2;
- Isolatiemateriaal met een Rd-waarde van ten minste 3,5 m2K/W;
- Lokaal gespoten PIR of PUR gebeurt met HFK-vrije blaasmiddelen.

Ventilatiemaatregelen

- De bovenstaande maatregelen kunnen eventueel gecombineerd worden met het voor de eerste keer aanleggen van een systeem voor een CO2-gestuurde ventilatie, of het voor de eerste keer aanleggen van een systeem voor balansventilatie met warmteterugwinning met een rendement van ten minste 90%.

Bijlage 2: Slecht geïsoleerde bouwdelen

Een bouwdeel is slecht geïsoleerd als de waardes gelijk of lager zijn dan de waardes in de rechterkolom van de onderstaande tabel.

Bouwdeel	**Wanneer aanpakken?**	**Indicatie dikte of RC of U-waarde**
Dak, hellend/plat	Geen, slechte en matige isolatie	Minder dan 9 cm aanwezig / een Rc ≤ 2,0
Dak, zolder- /vlieringvloerisolatie	Als er geen zolder- /vlieringvloerisolatie aanwezig is	Rc ≤ 0,5
Gevel	Geen spouwmuurisolatie, voorzetwand of buitengevelisolatie aanwezig	Rc ≤ 1,1
Vloer- /bodemisolatie	Geen of slechte vloer- en bodemisolatie aanwezig	Minder dan 5cm aanwezig, Rc ≤ 1,3
Glas	Enkel glas, oud dubbelglas en HR glas	Ug waarde ≥ 1,6

gemeente Barneveld

Raadsmemo Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld

Datum:	**10 september 2024**
Onderwerp:	Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld
Ter attentie van:	De Raad
Afzender:	College van Burgemeester en Wethouders
Portefeuillehouder	J. de Heer-Verheij
Mail behandelaar	*m.burgstaller@barneveld.nl Telefoonnummer* 06-25190599

Samenvatting
Dit memo betreft de Subsidieregeling voor de specifieke uitkering voor isolatie van slecht geïsoleerde koopwoningen (de SpUk Lokale Aanpak Isolatie).

Aanleiding
De regeling specifieke uitkering voor isolatie van slecht geïsoleerde koopwoningen (de SpUk Lokale Aanpak Isolatie) bestaat in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma. Doel is om de particuliere eigenaar, die tevens het pand bewoont (de zogenaamde 'eigenaar-bewoner'), te ondersteunen bij het energetisch verduurzamen van hun slecht geïsoleerde koopwoning. In de gemeente Barneveld betreft dit ruim 5600 koopwoningen. De SpUK richt zich met name op die eigenaar-bewoners die om financiële redenen moeite hebben om deel te nemen aan de warmtetransitie. In 2023 is een aanvraag (inclusief isolatieprogramma als onderbouwing) ingediend bij RVO, na collegebesluit o.b.v. Dossier 2790 d.d. 22 augustus 2023. Deze aanvraag is toegekend en de gelden zijn ontvangen. Met deze subsidieregeling wil de gemeente Barneveld de regeling in werking stellen.

Doel
De raad te informeren over de subsidieregeling die van kracht is bij de uitvoering van de SpUk Lokale Aanpak Isolatie tussen medio oktober 2024 en eind 2026.

Inhoud memo
De gemeente Barneveld heeft in december 2023 binnen de 1e tranche van de SpUk Lokale Aanpak Isolatie een uitkering van €638.709,- toegekend gekregen, en kan deze gelden met behulp van de subsidieregeling beschikbaar stellen aan eigenaar-bewoners. In de meest optimale situatie worden minimaal 364 woningen geïsoleerd, wat inhoudt dat ze zijn voorzien van ten minste één isolatiemaatregel voor het eind van 2026.

De subsidieregeling is opgesteld voor drie verschillende doelgroepen:

1. Doelgroep 1: Extra ondersteuning.
   Voor een subsidie van maximaal € 4.000,- , komen in aanmerking Barneveldse eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerd grondgebonden koopwoning die in aanmerking komen voor een energietoeslag, gebruik maken van schuldhulpverlening of schuldsaneringsregeling of bijzondere bijstand ontvangen.

2a. Doelgroep 2a:
   Voor een subsidie van maximaal € 1.500,- , komen in aanmerking Barneveldse eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerd grondgebonden koopwoning met in 2022 een WOZ-waarde lager dan € 439.000.

2b. Doelgroep 2b:
   Voor een gesubsidieerd isolatie adviesgesprek ter waarde van € 300,-, komen in aanmerking Barneveldse eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerd grondgebonden koopwoning met in 2022 een WOZ-waarde hoger dan € 439.000.

Inwoners kunnen aanspraak maken op de subsidie door zich na ontvangst van een brief aan te melden voor een afspraak met een energieadviseur. Na huisbezoek van deze energieadviseur volgt een offerte en uitvoering van de isolatiemaatregelen. Hierbij wordt de inwoner volledig ontzorgd, ook voor wat betreft de financiële afwikkeling. Waarbij tevens de mogelijkheid bestaat voor inwoners de uitvoering van de isolatiemaatregelen zelf te organiseren en de kosten ervan achteraf te declareren. Eventueel kan declaratie ook met terugwerkende kracht ingediend worden als isolatiemaatregelen reeds eerder in 2024 zijn uitgevoerd.

Om inwoners te stimuleren om deel te nemen aan deze regeling, zal er directe en indirecte communicatie uitgerold worden.

Vervolg
Communicatie richting inwoners start vanaf 15 oktober 2024. Daarop volgend zullen bezoeken aan huis afgelegd worden (aan inwoners die hiervoor een aanvraag indienen), door een energieadviseur van de uitvoerende organisatie Regionaal Energieloket (REL) die hiervoor gecontracteerd. Uitvoering van de isolatiemaatregelingen vindt plaats voor 31 december 2026.

Besluit tot mandaat aan Regionaal Energieloket

Het college van B&W van de gemeente Barneveld,

Gelet op de artikelen 10:1 tot en met 10:12 van de Algemene wet bestuursrecht;

Gelet op de Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld

Besluit:

vast te stellen het navolgende bijzondere mandaatbesluit:

1. Aan Regionaal Energieloket wordt op grond van artikel 10:4 van de Algemene wet bestuursrecht mandaat verleend voor het nemen van besluiten tot subsidievaststelling als bedoeld in de Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Barneveld en een machtiging verleend voor de uitvoeringshandeling die samenhangen met de bedoelde besluiten. Beslissingen op bezwaarschrift tegen dergelijke besluiten zijn van dit mandaat uitgesloten.

2. Regionaal Energieloket houdt een deugdelijke administratie van alle subsidies die vastgesteld zijn binnen het kader van dit mandaatbesluit.

3. Regionaal Energieloket rapporteert halfjaarlijks aan het college van B&W over de manier waarop zij van zijn bevoegdheden gebruik heeft gemaakt. De rapportage moet een dusdanige inhoud hebben dat deze tijdig en zonder aanpassingen naar het Ministerie van BZK kan worden gestuurd ter verantwoording van de aan de gemeente Barneveld verleende SPUK Lokale aanpak isolatie (Lai).

4. Regionaal Energieloket vermeldt onder haar besluiten dat zij zijn genomen namens het college van B&W van de gemeente Barneveld. Onder de besluiten vermeldt zij dat bezwaar kan worden gemaakt bij dat college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld.

5. Het mandaat eindigt op 31 december 2026.

6. Indien er bezwaar wordt gemaakt licht de gemandateerde namens het college van B&W van Barneveld het bestreden besluit toe op de zitting.

7. Regionaal Energieloket stemt in met deze mandaatverlening.

Aldus vastgesteld op 17/9/2024

Burgemeester en wethouders voornoemd,

W. Wieringa
secretaris

J. van der Tak,
burgemeester

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SLIM
KLIMAAT
ENERGIE
BESPAREN
URGENTIE

NATIONAAL ISOLATIE-PROGRAMMA

DUURZAME
WARMTE-
BRONNEN
GROEN GAS
CIRCULARITEIT
URGENTIE

Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Inhoudsopgave

Inleiding		4
1	Analyse	7
2	Doel van het Nationaal Isolatieprogramma	11
3	Laagdrempelige en breed toegankelijke financiering en subsidies	17
4	Bewustwording en informatievoorziening	20
5	Sturing en monitoring	27

BREEKBAAR
FRAGILE
BREEKBAAR

Inleiding

Urgentie voor energie besparen en isoleren groter dan ooit

Meer dan ooit tevoren zijn mensen bezorgd over de hoogte van hun energierekening. De energieprijzen zijn al maanden aanhoudend hoog. Dat raakt mensen hard in de portemonnee. Sinds de oorlog in Oekraïne neemt de onzekerheid over toekomstige prijsstijgingen nog verder toe. Het is essentieel de vraag naar energie terug te dringen. Zo worden we minder afhankelijk van aardgas uit Rusland en besparen we op de energierekening. Van de circa 40 miljard m^3 aardgas die we per jaar in Nederland verbruiken, wordt circa 30 procent gebruikt om woningen en gebouwen te verwarmen, te voorzien van warm water, en om te kunnen koken. Goed isoleren van woningen kan dit gebruik terugdringen, draagt bij aan de betaalbaarheid van de energierekening, het halen van de klimaatdoelen en is een noodzakelijke voorbereiding op de overstap naar een aardgasvrij alternatief. Circa 20 procent van alle woningen heeft een energielabel E, F of G. Juist in deze woningen met de slechtste energieprestatie is goed isoleren noodzakelijk.

Sneller, slimmer en socialer isoleren

Daarom gaan we sneller, slimmer en socialer isoleren via het Nationaal Isolatieprogramma, een langjarige, programmatische aanpak van slecht geïsoleerde huur- en koopwoningen[1]. Deze aanpak is vormgegeven in lijn met het 'Manifest nationaal isolatieprogramma' en streeft ernaar dat alle betrokken partijen, woningeigenaren, Vereniging van Eigenaars (VvE), verhuurders, huurders, Rijk, gemeenten, ngo's en marktpartijen in nauwe samenwerking in 2030 alle slecht geïsoleerde woningen hebben verbeterd. Gemeenten en woningcorporaties hebben hierbij een belangrijke rol en worden daarbij actief ondersteund met een landelijke programmaorganisatie. In het Coalitieakkoord zijn voor het Nationaal Isolatieprogramma middelen gereserveerd tot en met 2030. Op 11 maart jl. is besloten reeds middelen naar voren te halen vanwege de stijgende energieprijzen en de aanhoudende inflatie[2], waardoor gemeenten deze middelen sneller kunnen inzetten voor de verdere ondersteuning van mensen bij het nemen van energiebesparende maatregelen en verdergaande isolatie. Dat vormde een stap naar de opschaling van het Nationaal Isolatieprogramma. Hiervoor is voldoende marktcapaciteit cruciaal. Het kabinet zet daarom in op werving, opleiding en behoud van vakbekwaam personeel voor de verschillende werkvelden van de energietransitie. Het kabinet werkt dat samen met de verschillende onderwijsinstellingen en partners verder uit.

Onderdeel van bredere programma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving

Het Nationaal Isolatieprogramma is een belangrijk onderdeel van het programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving, dat in de brief[3] van 14 februari jl. is aangekondigd.
Het programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving bestaat uit vijf programmalijnen:

- Gebiedsgerichte aanpak warmtetransitie;
- Verduurzaming individuele woningen;
- Verduurzaming utiliteitsbouw;
- Duurzame bronnen en infrastructuur; en
- Innovatie in de bouw.

Het programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving richt zich op spoedige opschaling van verduurzamingsmaatregelen in de gebouwde omgeving, om te voldoen aan het Coalitieakkoord doel van minimaal 55% CO_2-reductie in 2030. Net als de inzet op de versnelling van hybride warmtepompen is het Nationaal Isolatieprogramma dwarsdoorsnijdend op de programmalijnen Gebiedsgerichte aanpak warmtetransitie en Verduurzaming individuele woningen in het programma Versnelling verduurzaming

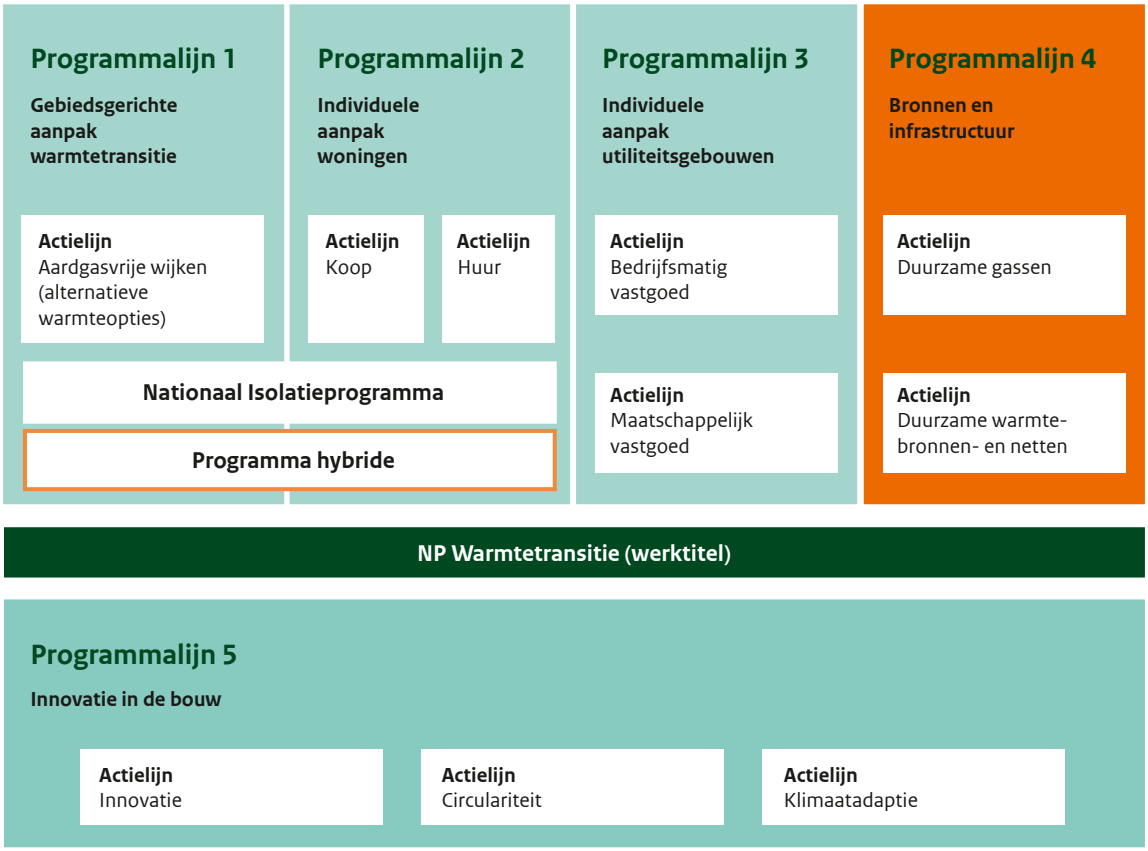
[1] Waar in dit programma gesproken wordt over woningen omvat dit tevens appartementen in Vereniging van Eigenaren (VvE).

[2] Zie de Kamerbrief van 11 maart 2022 over Aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022 (Kamerstukken II 2021/11 35925 XV nr. 111).

[3] Kamerstukken II 2021/22 35925 VII nr. 137.

gebouwde omgeving. In onderstaand schema is dat grafisch weergegeven. Het Nationaal Isolatieprogramma richt zich zowel op een lokale aanpak, als op isolatie van huurwoningen door woningcorporaties en andere verhuurders, als op het stimuleren van isolatie door individuele woningeigenaren en VvE's. Tevens leggen wij, gelet op de specifieke opgave in kwetsbare gebieden, de verbinding met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, waarover uw Kamer begin juni wordt geïnformeerd.

Figuur 1: Programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving

Eind mei of begin juni zal uw Kamer de uitwerking van het gehele programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving ontvangen, waarin per programmalijn zal worden beschreven hoe we via een combinatie van stimuleren, ondersteunen, normeren en beprijzen komen tot het doel. Vooruitlopend daarop wordt in dit document beschreven hoe het door het vorige kabinet opgezette Nationaal Isolatieprogramma wordt versneld en opgeschaald. Deze programmatische aanpak is besproken met de VNG, Aedes en met de Regietafel van het uitvoeringsoverleg gebouwde omgeving, waarin partijen vertegenwoordigd zijn die een belangrijke rol hebben in de uitvoering van de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

1 Analyse

Het tempo van energie besparen en isoleren moet omhoog

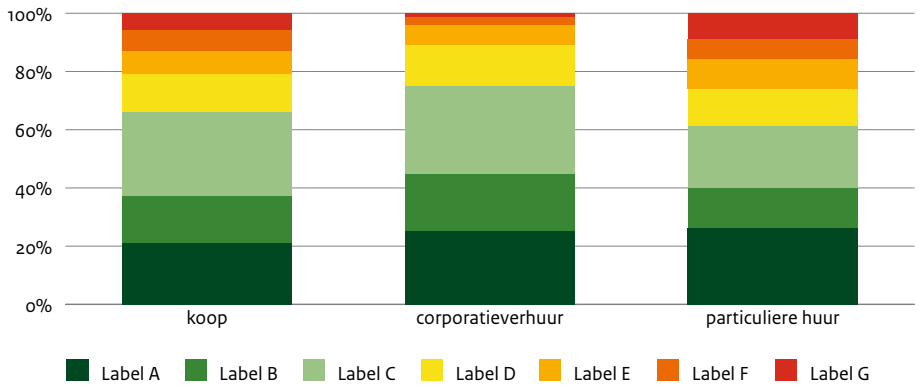
Er worden steeds meer isolatiemaatregelen genomen, maar nog te weinig

We willen in Nederland in hoog tempo de CO_2-uitstoot verder verlagen en het aardgasverbruik drastisch verminderen. Het CO_2-reductie tempo is nu nog te laag om de doelstellingen te kunnen halen. Dat geldt ook voor de gebouwde omgeving.[4] Vanaf de jaren '60 hebben we na de vondst van het Groningse gas onze woningvoorraad op het aardgas aangesloten. Vanwege de betrouwbaarheid en de lage prijs was er eerst ook weinig reden om woningen goed te isoleren. Sinds de energiecrises van de jaren '70 is er steeds meer ingezet op energiebesparing, ook in de gebouwde omgeving. Isolatie van individuele woningen en VvE-gebouwen vormt een belangrijke stap om CO_2-uitstoot te reduceren. Bovendien lopen de bewoners van goed geïsoleerde woningen minder risico op een hoge energierekening en energiearmoede. Ook wordt de overstap van aardgas naar duurzame bronnen makkelijker en leidt goede isolatie en kierdichting samen met goede ventilatie tot meer comfort en een gezonder leefklimaat in een woning. Afspraken uit het Klimaatakkoord in 2019 zorgen voor een flinke impuls voor het nemen van isolatiemaatregelen. Zo steeg het aantal genomen isolatiemaatregelen van circa 800.000 in 2017 naar ruim 1,25 miljoen in 2021.[5] Maar het gaat nog te langzaam.

Er zijn nog 1,5 miljoen woningen met energielabel E of slechter

Van alle 8 miljoen woningen heeft ongeveer 1,5 miljoen woningen nog een energielabel E of slechter. Het gaat om circa 900.000 koopwoningen en circa 580.000 huurwoningen. Van de koopwoningen heeft 20% een energielabel E of slechter, van de sociale huurwoningen is dat 11% en bij de particuliere huur is dat 26%. Deze woningen zijn niet energiezuinig. Daarnaast hebben circa 470.000 huurwoningen en circa 575.000 koopwoningen een label D. Het totale aantal woningen met label D of slechter is dus ongeveer 2,5 miljoen.[6] Het Nationaal Isolatieprogramma richt zich op alle woningen die nog niet voldoende zijn geïsoleerd (oftewel nog niet aan de standaard voor woningisolatie voldoen). Hierbij ligt de focus op het slechtste deel van de woningvoorraad (de labels E, F en G). Immers, vooral bij deze woningen is er nog veel te besparen. De Standaard voor woningisolatie geeft aan welk isolatieniveau toekomstvast is, wat een aardgasvrij alternatief mogelijk maakt.[7]

Figuur 2: Verdeling energielabels in woningbouw, 2021

Bron: dashboardklimaatbeleid.nl

[4] PBL (2021) Klimaat- en Energieverkenning 2021.

[5] Bron: PBL (2021) Klimaat- en Energieverkenning, figuur 5.7.

[6] Bron: RVO (2021) Monitor Energiebesparing gebouwde omgeving. Het betreft hier een schatting van het aantal woningen in de voorraad met een E-, F- of G-label gebaseerd op een registratie van woningen met een geldig energielabel. Naar de verdeling over huur en koop zal nader onderzoek naar worden gedaan.

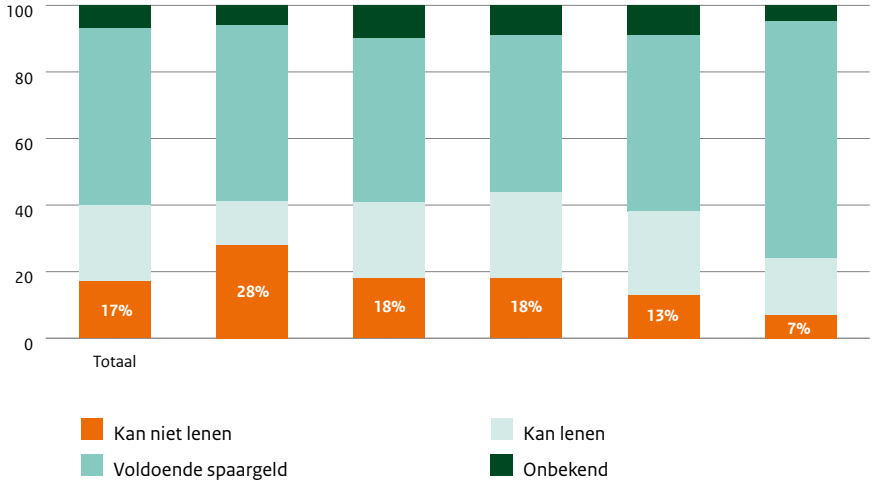
[7] Kamerstukken II 2020/21 30196 nr. 749.

Financiering verduurzaming voor alle woningeigenaren en VvE's

Overgrote deel van woningeigenaren kan verduurzaming financieren, maar deel ook niet

Wanneer woningeigenaren en VvE's klaar zijn om de stap naar verduurzaming van hun woning te zetten, hebben zij ook de middelen nodig om de verduurzaming te betalen. Onderzoek van onder meer DNB en NIBUD laat zien dat het overgrote deel (83%) van hen verduurzaming kan betalen met spaargeld of de hypotheek. Tegelijk blijkt uit het onderzoek dat een deel van de woningeigenaren onvoldoende spaargeld heeft en niet via een hypotheek kan lenen (17%). Dit gaat om ongeveer 675.000 huishoudens.
Onderzoek van TNO heeft laten zien dat ongeveer 550.000 huishoudens in Nederland te maken hebben met energiearmoede.[8] Dit is ongeveer 7% van alle huishoudens, die te maken hebben met een combinatie van laag inkomen en hoge energierekening of woning met slechte energieprestatie. Ongeveer de helft van deze groep heeft te maken met de combinatie van een laag inkomen, hoge energierekening én een slecht geïsoleerde woning. Veel lage inkomens wonen in een (particuliere) huurwoning, daar bevindt zich dan ook het overgrote deel van de huishoudens met energiearmoede (87%).

Figuur 3: Aandeel huiseigenaren met financieringstekort inclusief huidig beleid

Bron: De Nederlandsche Bank (2022) Financiering voor de verduurzaming van de woningvoorraad.
In de categorie 'kan niet lenen' is in genoemd onderzoek niet gekeken naar consumptief krediet.

[8] TNO (2021). De feiten over energiearmoede in Nederland.

Het Nationaal Warmtefonds: toegankelijke financiering voor iedereen

Het Nationaal Warmtefonds heeft financiering met lange looptijden en een lage rente beschikbaar voor woningeigenaren en VvE's die hun woning willen verduurzamen. Met name voor de groepen met onvoldoende spaargeld en die op de markt niet terecht kunnen voor financiering tegen aantrekkelijke voorwaarden, is het Nationaal Warmtefonds een belangrijke oplossing. De subsidiemogelijkheden die elders in dit document zijn genoemd, kunnen hiermee worden gecombineerd. Zo kunnen mensen investeren in verduurzaming, waarbij veel kleine en grote investeringen rendabel zijn. De financiering van het Nationaal Warmtefonds wordt aangeboden met een mix van rijksgeld en budget van private kredietverstrekkers (Rabobank, ASN Bank, ING, CEB en EIB). Inmiddels heeft het Nationaal Warmtefonds al ruim 680 miljoen euro aan financiering verstrekt aan woningeigenaren en VvE's. De landelijke subsidies (ISDE en SEEH), het Nationaal Warmtefonds met de energiebespaarlening en de energiebespaarhypotheek zijn ondersteunend aan de actielijnen gericht op koopwoningen en VvE's.[9]

Figuur 4: Voorbeelden maandlasten Nationaal Warmtefonds
Berekening exclusief subsidie, voordelen van een lagere energierekening en evt. fiscale aftrek rente.

	Te financieren bedrag		
	2.500 euro	**15.000 euro**	**25.000 euro**
Energiebespaarlening Looptijd 20 jaar Rentevast 2,1%[1]	–	Bruto maandlast +/- 76 euro	Bruto maandlast +/- 127 euro
Energiebespaarlening Looptijd 7 jaar Rentevast 1,7%	Bruto maandlast +/-31 euro	Bruto maandlast +/- 189 euro	Bruto maandlast +/- 316 euro
Energiebespaar-hypotheek[2] met looptijd tot 20 jaar voor doelgroep zonder leenruimte. Voorstel in dit programma: 0% rente	Maandlast Naar draagkracht Geen restschuldrisico	Maandlast Naar draagkracht Geen restschuldrisico	Maandlast Naar draagkracht Geen restschuldrisico

[1] Renteniveau maart 2022 (voorstel in dit programma 0% rente voor lage inkomens). Looptijd 20 jaar voor maatregelen met een levensduur van 20 jaar of langer.
[2] Momenteel al beschikbaar voor woningeigenaren in wijkaanpakken. Hierbij geldt nu geen minimum bedrag.

[9] Dat zijn de actielijnen 'Lokale aanpak isoleren 750.000 koopwoningen samen met gemeenten' en 'Versneld isoleren van 750.000 koopwoningen op eigen initiatief'.

AFIX
GEALAN

2 Doel van het Nationaal Isolatieprogramma

2,5 miljoen woningen isoleren tot en met 2030

Het doel van het Nationaal Isolatieprogramma is om 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030, met de nadruk op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen (label E, F en G) waarbij één of meerdere stappen worden gezet richting de standaard voor woningisolatie[10]. Daarbij dient het programma ook als ondersteuning van mensen bij het nemen van energiebesparende maatregelen en het verlagen van de energierekening. Dit kan ook bijdragen aan het voorkomen van energiearmoede bij mensen met relatief lage inkomens. Mijn ambitie is dat met deze programmatische aanpak bewoners en VvE's weten wat ze kunnen verbeteren aan hun woning en zoveel als mogelijk worden ontzorgd. Dit kan bijvoorbeeld straat voor straat, buurt voor buurt, maar ook andere vormen – bijvoorbeeld gericht op gelijksoortige woningen of per complex - zijn als onderdeel van de lokale aanpak van gemeenten denkbaar. Gemeenten kunnen in deze lokale aanpak voor bewoners bijvoorbeeld een korting, voucher of tegoedbon beschikbaar stellen in aanvulling op de landelijk beschikbare subsidies. Daarnaast wordt ook een aantrekkelijk aanbod gedaan voor eigenaar-bewoners en VvE's om zelf – al dan niet als onderdeel van een bewonersinitiatief - actie te ondernemen voor verdere verduurzaming en energiebesparing. Bijvoorbeeld met een subsidie van 30 procent voor isolatiemaatregelen zoals vloer-, dak-, spouw- en gevelisolatie en voor vervanging van enkelglas door dubbelglas (HR++ glas) of triple glas. Hiermee ontstaat voor veel mensen een aantrekkelijk aanbod om hun woning te isoleren en verder te verduurzamen. Daarbij zullen zij de te maken kosten die zij maken snel terugverdienen, zeker met de huidige energieprijzen.

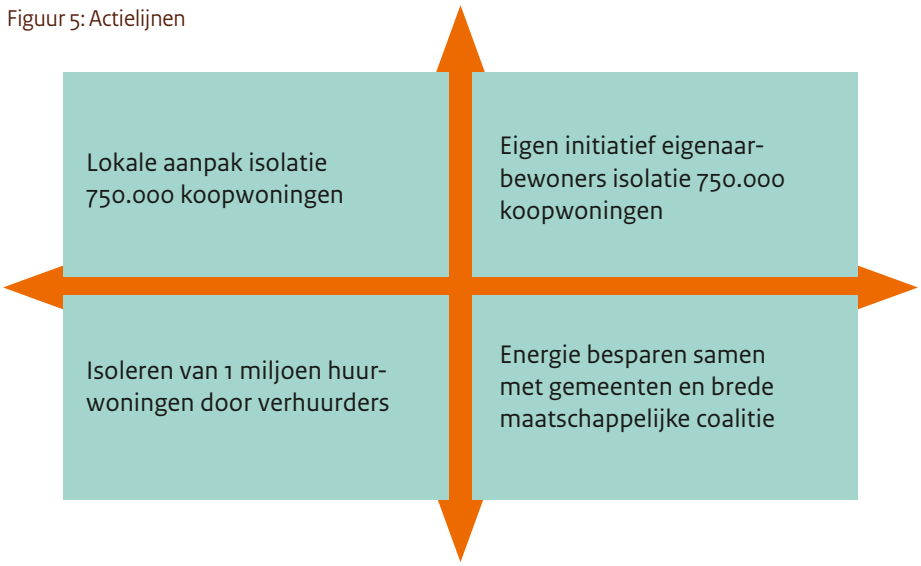
Ongeveer 4 miljard aan rijksbijdrage beschikbaar

De basis voor deze aanpak is gelegd met de transitievisies warmte die gemeenten hebben opgesteld, de prestatieafspraken die met Aedes zijn gemaakt over de uitfasering van alle slechte energielabels (op basis van de verlaging met 500 miljoen euro van de verhuurderheffing) en de gemeentelijke inzet op bestrijding van energiearmoede, waarvoor recent in het kader van de compenserende maatregelen voor hoge energieprijzen 150 miljoen euro naar voren is gehaald.[11] We bouwen hierop voort met de middelen die vanuit Prinsjesdagbesluitvorming 2021 en het Coalitieakkoord beschikbaar komen voor het Nationaal Isolatieprogramma en de middelen die voor de regeling Investeringssubsidie voor duurzame energie en energiebesparing (ISDE) beschikbaar zijn. In totaal is ongeveer 4 miljard euro aan rijksbijdrage beschikbaar tot en met 2030. Aanvullend hierop wordt met de afschaffing van de verhuurderheffing extra investeringsruimte voor corporaties vrijgemaakt.

[10] De standaard is een advies voor de isolatiegraad van uw woning. Deze standaard geeft aan wanneer uw woning goed genoeg is geïsoleerd om aardgasvrij te worden. Zie voor meer informatie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/standaard-en-streefwaarden-voor-woningisolatie.

[11] Zie de Kamerbrief van 11 maart 2022 over Aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022 (Kamerstukken II 2021/11 35925 XV nr. 111).

Figuur 5: Actielijnen

Actielijnen

Met het Nationaal Isolatieprogramma gaan we sneller, slimmer en socialer isoleren. Dat doen we via 4 actielijnen. Hoewel de actielijnen voor koop- en huur afzonderlijk worden beschreven, is het noodzakelijk de opgave in samenhang te bezien. Dat geldt met name voor gemengde VvE's en gespikkeld bezit. Over deze samenhang en de noodzakelijke samenwerking hierbij worden afspraken gemaakt tussen gemeenten. woningcorporaties en andere verhuurders.

- **Actielijn 1: Lokale aanpak isoleren 750.000 koopwoningen samen met gemeenten**
  Mijn ambitie is om met deze actielijn ongeveer 750.000 koopwoningen via een lokale aanpak samen met gemeenten te isoleren. Gemeenten kunnen hiervoor meerjarige plannen indienen, die aansluiten bij de transitievisies warmte en bewonersinitiatieven en zich zoveel als mogelijk richten op het verbeteren van woningen met de slechtste labels. Veel gemeenten zetten in de transitievisie warmte immers ook in op isolatie. De concrete rol die gemeenten hierin kunnen spelen en welke bijdrage zij kunnen leveren aan deze ambitie, werkt het kabinet de komende tijd verder uit met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Voor de wijkgerichte aanpak en de transitievisies warmte blijft de ambitie om 1,5 miljoen woningen en andere gebouwen te verduurzamen tot en met 2030. De wijkgerichte aanpak en deze inzet op het isoleren van de woningen met label E, F en G via deze lokale aanpak worden zo ingericht dat deze elkaar onderling zoveel als mogelijk versterken.

- **Actielijn 2: Isoleren van 1 miljoen huurwoningen door verhuurders**
  Het doel van deze actielijn is het isoleren van een miljoen huurwoningen naar de isolatiestandaard, zowel in het sociale als het particuliere segment. In het Coalitieakkoord is afgesproken dat met normering en positieve prikkels wordt gestimuleerd om slecht geïsoleerde huurwoningen te verduurzamen. Dit moet ertoe leiden dat 700.000 sociale huurwoningen en 300.000 private huurwoningen naar het niveau van de standaard geïsoleerd worden. Er zijn naar aanleiding van de motie Hermans[12] afspraken gemaakt met Aedes over het goed isoleren van sociale huurwoningen met een slechte energieprestatie. Deze afspraken zijn erop gericht dat energielabels E, F en G voor woningen van woningcorporaties eind 2028 nagenoeg niet meer voorkomen. Dat betreft ongeveer 250.000 huurwoningen.[13] De ambitie om 1 miljoen huurwoningen naar de isolatiestandaard brengen, ligt dus fors hoger. Deze ambitie beslaat de hele huursector en sluit aan bij de afspraken uit het

[12] Kamerstukken II 2021/22 55925, nr. 13.

[13] Kamerstukken II 2021/22 29453 nr. 547.

Coalitieakkoord. Over de corporatiewoningen maakt het Rijk met Aedes afspraken naar aanleiding van de afschaffing van de verhuurderheffing in het Coalitieakkoord. Kleine particuliere verhuurders met gereguleerde huurwoningen worden gestimuleerd te verduurzamen via de Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOH). Via normering zal worden geborgd dat alle slecht geïsoleerde woningen, zowel in het sociale als het particuliere segment, in 2030 zijn verbeterd. De uitwerking van de wijze van normering die zowel sociale als particuliere verhuurders zal betreffen zal onderdeel uitmaken van het programma verduurzaming gebouwde omgeving dat het kabinet eind mei of begin juni zal presenteren. Daarnaast wordt gewerkt aan de aanpassing van de regelgeving die betrekking heeft op het initiatiefrecht en het instemmingsrecht.

Prestatieafspraken met Aedes over verlaging verhuurderheffing

Over duurzaamheid:

- De sector heeft uiterlijk in 2028 alle E, F en G labels uit de sector laten verdwijnen (circa 250.000), met uitzondering van gemeente- en Rijksmonumenten en voor sloop aangemerkte woningen, en onder voorbehoud van instemming van 70% van de huurders met de verduurzaming en de vergoedingentabel en instemming van de eventuele VvE. Deze maatregel snijdt aan twee kanten: enerzijds draagt het bij aan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, anderzijds zullen de huurders profiteren (deels) van lagere energiekosten. Met de sterk gestegen aardgasprijzen betekent dit een impuls voor de betaalbaarheid.

Bron: Prestatieafspraken tariefverlaging Verhuurderheffing per 1-1-2022, bijlage bij Kamerstukken II 2021/22 29453 nr. 547.

- **Actielijn 3: Versneld isoleren van 750.000 koopwoningen op eigen initiatief**

  Het streven van deze actielijn is het versnellen van de isolatie van ongeveer 750.000 koopwoningen op eigen initiatief (en via collectieve inkoopinitiatieven). Dat stimuleren we met aantrekkelijke, laagdrempelige, breed toegankelijke financiering en subsidie en met een landelijke communicatiecampagne en het platform 'Verbeter je huis. Om langdurige zekerheid te waarborgen, wordt het beschikbare budget voor basissubsidies voor de isolatie van koopwoningen voortgezet en geleidelijk verhoogd richting 2030. Bovendien zijn de subsidiebedragen per 1 januari 2022 verhoogd naar 30 procent bij het nemen van twee of meer isolatiemaatregelen. Om te zorgen dat meer woningeigenaren gebruik kunnen maken van de Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE) en de Subsidie Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) is het vanaf 1 januari 2023 ook mogelijk subsidie voor enkelvoudige isolatiemaatregelen aan te vragen. Verderop in dit document is dat toegelicht. Om in nog meer versnelling te voorzien zal ook aandacht worden besteed aan een (maatschappelijke) dialoog over normering voor de bestaande bouw en onderzoeken op welke termijn dit ingericht kan worden.

  De professionele isolatiemarkt kenmerkt zich momenteel door lange wachttijden en stijgende kosten door de beperkte uitvoeringscapaciteit: er is sprake van een krappe markt. Het stimuleren van doe-het-zelf-maatregelen kan voor verlichting van de professionele markt zorgen. Daarom zijn we mede gelet op de beperkte uitvoeringscapaciteit in de markt voornemens om ook doe-het-zelvers toegang te geven tot subsidie om zo invulling te geven aan de motie Van der Plas[14] en het isoleren van woningen door Doe-Het-Zelvers te stimuleren. Op welke wijze dit kan en hoe zowel fraudegevoeligheid als ondeskundige uitvoering van het werk kan worden voorkomen, zal nader worden onderzocht.

[14] Kamerstukken II 2021/22, 35925, nr. 61.

- **Actielijn 4: Samen energie besparen met laagdrempelige maatregelen**
  Deze actielijn richt zich op het energie besparen en daarmee het verminderen van energiearmoede bij mensen met een hoge energierekening en/of mensen die een woning met een slechte energieprestatie hebben. Kwetsbare mensen worden op deze manier ook weerbaarder tegen hoge energieprijzen. Voor deze groepen continueren we de gemeentelijke aanpak gericht op het voorkomen van energiearmoede en ondersteuning van kwetsbare mensen in koop- en huurwoningen. Dat doen we in samenspraak met woningcorporaties. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om laagdrempelige energiebesparende maatregelen, zoals tochtstrips en een energiedisplay, als ook door de inzet van energiecoaches. Zo wordt de energierekening verlaagd ook voordat de woning goed wordt geïsoleerd. De brede maatschappelijke coalitie richt zich op het via communicatie en voorlichting stimuleren van energiebesparing en isolatie. Met de middelen die (in actielijn 1) beschikbaar worden gesteld voor de lokale aanpak kan de gemeente het isoleren van de woning stimuleren, bijvoorbeeld door extra subsidie te geven bovenop de landelijke subsidie. Hiermee kunnen de gemeenten mensen in de kwetsbare wijken en straten extra financiële steun in de rug geven. Deze actielijn is aanvullend op de actielijnen programmatische isolatie van huur- en koopwoningen. Hoe verder die actielijnen zijn gevorderd, hoe minder inzet in deze actielijn nodig is.

Snelle en voortvarende start Nationaal Isolatieprogramma

De start van de opschaling van het Nationaal Isolatieprogramma wordt gevormd door de extra middelen die zijn vrijgemaakt om kwetsbare huishoudens (in huur- en koopwoningen) te ondersteunen.[15] Gemeenten hebben begin 2022 reeds middelen ontvangen om kwetsbare mensen op korte termijn te ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen om hun energierekening te verlagen. Het programma loopt goed. Echter, gezien de huidige situatie op de energiemarkten zullen de uitgekeerde middelen op korte termijn niet voldoende zijn om alle mensen die dat nodig hebben verder te ondersteunen. Het kabinet heeft daarom besloten om, bovenop de middelen die begin 2022 zijn uitgekeerd aan gemeenten, middelen die in het Coalitieakkoord zijn gereserveerd voor energiebesparing sneller in te zetten. Dit betekent dat er dit jaar 150 miljoen euro versneld wordt ingezet via gemeenten voor de verdere ondersteuning van mensen bij het nemen van energiebesparende maatregelen en verdergaande isolatie. Deze middelen zullen worden toegevoegd aan de middelen die door het vorige kabinet zijn gereserveerd voor de lokale aanpak. Deze maatregel is een stap naar een meer fundamentele en structurele aanpak en grootschalige isolatie via het Nationaal Isolatieprogramma.

Brede maatschappelijke coalitie en campagnes

Rijk, gemeenten, woningcorporaties en woningeigenaren kunnen dit niet alleen. Het verduurzamen van de gebouwde omgeving en de versnelling van energiebesparing op de korte termijn willen we ondersteunen door een brede maatschappelijke coalitie. Iedereen die hieraan een actieve bijdrage kan leveren, kan zich aansluiten. Onder andere de NVDE, Urgenda, Vereniging Eigen Huis, de Woonbond, Milieu Centraal, Consumentenbond, Klimaatverbond, Natuur & Milieu, Natuur en Milieufederaties, Platform Duurzame Huisvesting, Aedes, Energie Samen, Klimaatstichting HIER, Bouwend Nederland, Techniek NL, Onderhoud.nl, Ingenieurs NL, Netbeheer Nederland, LSA Bewoners, Buurkracht, Doe het zelf, doe het duurzaam, de Nederlandse verwarmingsindustrie (NVI), Stroomversnelling en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting SVn hebben zich al aangesloten.

Deze verduurzamingscoalitie zal zich in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma met name richten op het stimuleren van mensen om op eigen initiatief (al dan niet via collectieve inkoopinitiatieven) te besparen en te isoleren. De deelnemende partijen kunnen kennis delen en communicatie intensiveren, activiteiten versnellen en opschalen en beter met elkaar verbinden. Doel van de brede maatschappelijke coalitie is om acties van de verschillende partijen met elkaar te verbinden en zo energie te besparen. Deze coalitie heeft betrekking op alle programmalijnen binnen het programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving en is dus breder dan het Nationaal Isolatieprogramma.

[15] Zie de Kamerbrief van 11 maart 2022 over Aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022 (Kamerstukken II 2021/11 35925 XV nr. 111).

Voorbeelden van bijdragen aan de verduurzamingscoalitie

Doe het zelf, doe het duurzaam! gaat met markt- en maatschappelijke partijen consumenten aansporen en faciliteren om zelf hun huis duurzaam te (ver)bouwen richting een aardgasvrij eindresultaat.
De Woonbond voert de campagne 'Haal energie uit je rekening'. Deze campagne is gericht op huurders om hen te wijzen op de mogelijkheden om energie te besparen.
Bouwend NL werkt mee aan een routekaart Ventilatie en Luchtdichtheid voor energieadviseurs, -coaches, -loketten en uitvoerende partijen om woningeigenaren te helpen bij het verduurzamen van hun woning.
Milieu Centraal wil bijdragen met een campagne 'Maak nu je huis winterklaar', met een inhoudelijke focus op isolatie en hybride warmtepompen. De campagne wordt ingericht op verschillende doelgroepen aan de hand van de klantreis.

Ondersteuning met een publiekscampagne

Op 2 april start de kortlopende landelijke campagne 'Zet ook de knop om' die burgers aanmoedigt om aan de hand van eenvoudige tips (verwarming lager, korter douchen) snel het gasverbruik in huis te verlagen en zo ook iets te doen aan de hoge energierekening. Daaropvolgend zetten we de campagne *Verbeter je huis*[16] weer in met de oproep om je goed voor te bereiden op de komende winter met goede isolatie. Daarbij worden de extra mogelijkheden via het Nationaal isolatieprogramma bij bewoners en gebouweigenaren meteen onder de aandacht gebracht.[17]

Om de lokale aanpak van gemeenten te faciliteren, worden daarnaast de gemeenten en energieloketten vanuit de rijksoverheid ook ondersteund bij hun lokale communicatie-inzet. Het accent in de communicatie ligt op het informeren van bewoners over het verbeteren van slecht geïsoleerde woningen en slimme inzet van de hybride warmtepomp in woningen en gebouwen waarvoor deze geschikt is. Isolatie en ventilatie gaan daarbij hand in hand.

Fixbrigade

Fixbrigade isoleert woningen voor mensen met weinig geld: 'Soms kun je onder de vensterbank door de buitenlucht zien'

Om energiearmoede te bestrijden isoleert de Fixbrigade woningen van mensen met een laag inkomen. Jongeren en statushouders kunnen als 'fixer' werkervaring opdoen. Het Amsterdamse project wordt met Europees geld flink uitgebreid. 'Ik kom overal halogeenspotjes tegen, maar die zijn dus het ergst.'

(....)
Wat begon als een sympathiek vrijwilligersprojectje om buurtbewoners te helpen hun woning beter te isoleren, groeide uit tot een stadsbreed hulpproject dankzij Europese en gemeentelijke subsidie. Vanaf mei rukt een legertje fixers uit om gaten en kieren te dichten, lampen te vervangen en cv-ketels slimmer af te stellen. Ooit bedoeld om de klimaatopwarming af te remmen, maar nu populair om de groeiende energiearmoede te bestrijden. De Fixbrigade is tevens een leer-werkproject voor jongeren en statushouders.
(....)

Volkskrant, 23 maart 2022

[16] Deze campagne is reeds aangekondigd in de Kamerbrief van 11 maart 2022 over Aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022 (Kamerstukken II 2021/11 35925 XV nr. 111).

[17] Hiermee wordt invulling gegeven aan de motie Koerhuis (Kamerstukken II 2021/22, 32813 nr. 921).

3 Laagdrempelige en breed toegankelijke financiering en subsidies

De Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE) voor onder andere eigenaar-bewoners en de Subsidie Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) gericht op VvE's zullen het komende jaar worden aangepast, zodat deze regelingen toegankelijker en aantrekkelijker worden gemaakt, waarbij de budgettaire kaders van het Coalitieakkoord leidend zijn.

ISDE: Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing

- Per 1 januari 2022 zijn de subsidiebedragen voor de verschillende isolatiemaatregelen verhoogd (evenals de subsidies voor warmtepompen en zonneboilers), waardoor het gemiddelde subsidiepercentage is opgehoogd van 20% naar 30%.
- In de ISDE zal de twee-maatregeleneis worden losgelaten – conform het 'Manifest nationaal isolatieprogramma' – waarbij het vanaf 2023 ook mogelijk is om 15% subsidie te krijgen voor één maatregel.
- We verkennen samen met gemeenten of en hoe collectief aanvragen mogelijk gemaakt kan worden via de ISDE of anderszins, waardoor gemeenten bewoners kunnen ontzorgen en zodat buurtinitiatieven en coöperatieven worden gestimuleerd.
- Per 1 januari 2023 zal vanuit de ISDE ook subsidie worden verstrekt aan eigenaar-bewoners voor het afsluiten van aardgas van woningen die zijn aangesloten op een warmtenet maar nog koken op gas. Hiermee wordt voorkomen dat er grote maatschappelijke investeringen nodig zijn voor het vervangen van oude gasnetten.

SEEH: Energiebesparing Eigen Huis

- VvE's hebben momenteel twee regelingen voor verduurzaming: de ISDE voor warmtepompen, zonneboilers en warmtenetten, en de SEEH voor advies en isolatiemaatregelen. Om te zorgen dat VvE's nog maar bij één regeling subsidie hoeven aan te vragen voor verschillende maatregelen, gaan de onderdelen gericht op VvE's per 1 januari 2023 uit de ISDE over naar de SEEH. Hierdoor wordt de SEEH de centrale regeling voor VvE's, wat het proces van aanvragen en uitvoeren van maatregelen aanzienlijk zal versimpelen en versoepelen.
- De twee-maatregeleneis zal worden losgelaten – conform het 'Manifest nationaal isolatieprogramma'.
- De hogere subsidie voor het 'Zeer Energiezuinig pakket' wordt toegankelijker gemaakt, waardoor het ook mogelijk wordt gemaakt om een hogere subsidie te ontvangen wanneer het niet geheel mogelijk is om aan alle voorwaarden van het ZEP-pakket te voldoen.
- De termijn voor de uitvoering van maatregelen worden verlengd en de minimumoppervlakte eisen voor een aantal isolatiemaatregelen worden verlaagd. Deze wijzigingen maken de SEEH eenvoudiger en aantrekkelijker.

Financiering Nationaal Warmtefonds nog makkelijker en breder toegankelijk

Het is belangrijk dat woningeigenaren isolatiemaatregelen tegen aantrekkelijke voorwaarden kunnen financieren. Toegang tot de ISDE of de SEEH is niet in alle gevallen voldoende. De subsidie dekt immers niet de hele investering af en uit onderzoek van DNB blijkt dat 17% van de woningeigenaren onvoldoende spaargeld heeft voor verduurzaming tot een aardgasvrije woning en dit ook niet via de hypotheek kan financieren.[18] Het vorige kabinet heeft hiervoor met budget van de overheid en banken het Nationaal Warmtefonds ontwikkeld. Het fonds biedt financiering voor verduurzaming met lange looptijden en (doorgaans aftrekbare) lage rentes voor een zeer brede doelgroep van woningeigenaren en VvE's. Het heeft inmiddels voor ruim 680 miljoen euro aan financiering uitgezet. Sinds de eerste maanden van 2022 is sprake van een zeer sterke stijging van de aanvragen. Het kabinet wil de mogelijkheden van dit fonds op een aantal punten verder verruimen:

- Om woningeigenaren zonder leenruimte en woningeigenaren met een laag inkomen nog verder te ondersteunen, kijken we met het Nationaal Warmtefonds of we deze doelgroepen een financiering aan kunnen bieden met een rente van 0%. Tevens bezien we de mogelijkheid om kleine bedragen (vanaf 1.000 euro) te financieren en de mogelijkheid om die kleine leningen te verstrekken met een langere looptijd, passend bij de levensduur van de maatregelen. Dit vergroot de mogelijkheden van deze groepen om te verduurzamen. Daarnaast zal voor hen specifieke ondersteuning nodig blijven van gemeenten.
- Het Nationaal Warmtefonds biedt woningeigenaren zonder leenruimte in wijkaanpakken van gemeenten en aanpakken van corporaties nu al de energiebespaarhypotheek. Pilots met een aantal gemeenten laten zien dat dit product begint te lopen, maar het gaat nog mondjesmaat. Samen met het Ministerie van Financiën en het Nationaal Warmtefonds wordt onderzocht hoe en per wanneer deze financieringsmogelijkheid ook op een verantwoorde manier kan worden aangeboden aan woningeigenaren zonder leenruimte die isolatiemaatregelen willen treffen buiten wijkaanpakken en corporatieaanpakken[19]. De voorgestelde uitbreidingen van het Nationaal Warmtefonds worden 3 jaar na de invoering geëvalueerd.
- Kleine VvE's komen vanaf de tweede helft van 2022 ook in aanmerking voor financiering van het Nationaal Warmtefonds voor verduurzaming.
- Woningeigenaren vanaf 75 jaar komen sinds februari 2022 in aanmerking voor financiering van het Nationaal Warmtefonds.
- Voor woningeigenaren met een laag inkomen of zonder leenruimte die financieel advies of hulp nodig hebben bij het doen van een aanvraag voor het Nationaal Warmtefonds, kunnen gemeenten een deel van het budget inzetten dat zij in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma ontvangen voor de lokale aanpak.

Convenant verduurzaming koopsector

Aanvullend zijn in het convenant verduurzaming koopsector, dat in december 2020 is afgesloten, afspraken gemaakt over betere voorlichting bij het verduurzamen van een te kopen of te verbouwen huis. In dit convenant werken makelaars, taxateurs, hypotheekadviseurs en financiers samen om woningeigenaren te stimuleren om de woning te verduurzamen. Zij willen een veel actievere rol oppakken bij het adviseren van woningeigenaren over verduurzaming. Deze partijen gaan door met hun actieve rol om op natuurlijke momenten direct woningen te verduurzamen. De beleidsontwikkeling op toekomstige meer verplichtende normeringen bij natuurlijke momenten zoals transacties zal binnen dit gremium worden besproken om input op te halen. Hiermee willen wij ook een stimulans geven aan de doelstelling van 750.000 te verduurzamen woningen via actielijn 3.

---

[18] De Nederlandsche Bank (2022) Financiering voor de verduurzaming van de woningvoorraad.

[19] Deze vraag werd gesteld in de motie Dik-Faber (Kamerstukken II, 2020/21, 32813, nr. 605). Op basis van de ervaring in de pilots met de energiebespaarhypotheek kan naar verwachting een verantwoord product voor deze doelgroep worden gemaakt.

4 Bewustwording en informatievoorziening

Voor het bereiken van het doel is het van belang dat mensen beseffen dat het nodig is om de woning te isoleren. En dat ze weten hoe ze dat moeten (laten) doen. Daarvoor is bewustwording en informatie-voorziening nodig.

Verbeterjehuis.nl

In de campagne zal worden verwezen naar de website verbeterjehuis.nl. Deze website komt voort uit afspraken uit het Klimaatakkoord en is ontwikkeld door de onafhankelijke voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal, in samenwerking met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en het ministerie van BZK. Op verbeterjehuis.nl kan de woningeigenaar informatie vinden over de te nemen kleine maatregelen én het isoleren van zijn of haar woning of VvE-gebouw. Op de website kan je eenvoudig een eerste beeld krijgen van de huidige energiezuinigheid van je woning, welke verbeteringen mogelijk zijn, en wat de kosten en besparingen zijn van deze maatregelen. Ook geeft de website informatie over de subsidies en financieringsopties waar je als woningeigenaar gebruik van kan maken.

Figuur 6: Stappenplan campagne Verbeterjehuis.nl

Halverwege 2022 wordt verbeterjehuis.nl verder uitgebreid. Als woningeigenaar krijg je hierdoor nog beter inzicht in wat nodig is om je woning toekomstklaar te maken. Ook de plannen van de gemeenten worden zoveel mogelijk inzichtelijk gemaakt. Met dit verbeterde inzicht kan de woningeigenaar makkelijker een geschikte aanbieder vinden op verbeterjehuis.nl zoals bouw- en isolatiebedrijven,

installateurs of aanbieders die de woning integraal verduurzamen. Ook collectieve acties voor woningeigenaren kunnen straks gevonden worden op verbeterjehuis.nl
Aanbieders kunnen aangeven voor welke regio's of gebieden of voor welke maatregelen en bouwkenmerken ze een collectief aanbod hebben, waarbij het platform richting de woningeigenaar kan aangeven welk collectief aanbod past bij de vraag of situatie van de betreffende eigenaar. Met diverse zoek- en filterfuncties kunnen woningeigenaren zelf aanbieders van verduurzamingsmaatregelen of financiering vinden. Verbeterjehuis.nl kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bundelen en bij elkaar brengen van vraag en aanbod.[20]

Energieloketten

Voor persoonlijk contact kunnen bewoners terecht bij bestaande energieloketten. Gemeentelijke of regionale energieloketten bieden bewoners onafhankelijke informatie en advies bij energie besparen en mogelijkheden voor het isoleren van hun woning of VvE-gebouw. De loketten bieden daarnaast vaak ondersteuning, actieve vormen van begeleiding en additionele lokale informatie over bijvoorbeeld bewonersinitiatieven of (landelijke of gemeentelijke) subsidieregelingen.

Verbeterjehuis.nl

Een woningeigenaar kan straks op verbeterjehuis.nl:

1. Inzicht krijgen in de mogelijkheden voor verduurzaming van de woning:
   - door een snelle scan op basis van een klein aantal vragen
   - op basis van een 3D model van de woning.
2. Verschillende pakketten verduurzamingsmaatregelen kiezen en opties met elkaar vergelijken.
3. Financieringsmogelijkheden, inclusief subsidies, in kaart brengen.
4. Contact opnemen met adviseur of energieloket voor ondersteuning en aanvullend advies.
5. Geschikte aanbieders van maatregelen kiezen, waarbij aanbieders automatisch kunnen worden gefilterd op de gekozen maatregelen en regio waarin ze werkzaam zijn.
6. Aanvragen offertes voor uitvoering en financiering.

Schiedam

In samenwerking met Servicepunt Woningverbetering, Woonplus, WoonWijzerWinkel en het VvE Platform helpen we graag om te kijken welke maatregelen haalbaar en betaalbaar zijn en welke subsidies ingezet kunnen worden. De woningeigenaar krijgt onafhankelijk advies over wat mogelijk is in de woning en wat goede bouw- en installatiebedrijven zijn. We helpen met zoeken naar een aanbod dat begeleiding biedt bij de verschillende stappen in het traject om de woning uiteindelijk aardgasvrij te maken. In de communicatie besteden we aandacht aan bewustwording en de kansen die energiebesparing biedt om lagere maandlasten te realiseren. We houden daarbij goed de doelgroepen en type wijken in gedachten om te zorgen dat we inspelen op de specifieke behoefte van Schiedammers en hen op de juiste manier informeren en betrekken.

Bron: https://schiedam.notubiz.nl/document/10428767/1/Transitievisie%20Warmte%20voor%20Schiedam

[20] Hiermee wordt ook invulling gegeven aan de toezegging om een overzicht te presenteren van het landelijk digitaal platform (verbeterjehuis.nl) in relatie tot ontzorgingsdiensten. Zie: Kamerstukken II, 2020/21, 32813 nr. 570.

Contingentenaanpak: gelijksoortige woningen seriematig aanpakken

Een programmatische aanpak door gemeenten en corporaties biedt kansen voor vraagbundeling. Voor die gebundelde vraag dient dan aantrekkelijk marktaanbod beschikbaar te zijn. Via de zogenoemde contingentenaanpak worden aanbieders gestimuleerd gestandaardiseerde verduurzamingsoplossingen te ontwikkelen voor veelvoorkomende woningtypen en beproefde oplossingen op te schalen, zodat deze meer seriematig kunnen worden uitgevoerd. Voor woningeigenaren en VvE's geeft zo'n verduurzamingsoplossing zekerheid dat de woning (in één keer of in meerdere stappen) naar tenminste de isolatiestandaard wordt gebracht tegen lagere kosten, en heeft als voordeel dat men zelf minder hoeft uit te zoeken en te regelen. De markt uitdagen en ondersteunen om dergelijk aanbod te ontwikkelen en actieve matchmaking enerzijds en aanbieders anderzijds maakt daarom nadrukkelijk onderdeel uit van de programmatische aanpak. Er komt hiertoe een gecombineerd ondersteuningsprogramma gericht op opschaling van de verduurzaming in de huur- én koopsector dat ook de huidige Renovatieversneller omvat. Daarnaast zijn door het vorige kabinet vanuit het Nationaal Isolatieprogramma middelen vrijgemaakt om het Meerjarige Missiegedreven Innovatie Programma MMIP3 (versnelling energierenovaties in de gebouwde omgeving) te versterken. De MOOI-regeling ondersteunt consortia van bedrijven bij zowel industrialisatie, digitalisering en procesinnovatie wat bedrijfsprocessen efficiënter maakt en de uitvoeringscapaciteit vergroot, als innovatie in isolatiematerialen, installatietechniek en andere producten wat bijdraagt aan kostenreductie voor de consument.

Ontzorging: samenwerking tussen gemeenten en marktpartijen

Veel mensen willen isoleren, maar weten niet waar ze moeten beginnen. Om vaart te maken met het isoleren van de slechtste labels is vergaande ontzorging cruciaal. Om mensen wegwijs te maken en ervoor te zorgen dat zij snel een aantrekkelijk aanbod kunnen vinden dat past bij hun situatie zoeken gemeenten in hun lokale aanpak samenwerking met bouw-, isolatie- en installatiebedrijven of intermediairs die mensen van A tot Z ontzorgen bij het verduurzamen van hun woning, ineens of in stappen. Er zijn al vele tientallen innovatieve bedrijven actief die niet alleen woningeigenaren ontzorgen, maar óók gemeenten helpen om het lokale marktaanbod te ontsluiten en de resultaten van collectieve acties te monitoren.

Een paar voorbeelden:

- Het Regionaal Energieloket en Duurzaam Bouwloket vervullen in een meerderheid van de gemeenten de energieloketfunctie en organiseren collectieve inkoopacties waar jaarlijks tienduizenden mensen aan mee doen. Ook aanbieders als Winst uit je Woning en Reimarkt organiseren dit soort acties.
- Bedrijven als Thuisbaas, WOAB Verduurzaamspecialist, Woon Duurzaam, Klimaatmissie Nederland en Econic maken een verduurzamingsplan op maat voor hun klanten en ontzorgen hen vervolgens van A tot Z bij uitvoering (en soms ook financiering).
- En op verschillende plekken werken consortia aan gestandaardiseerde verduurzamingspakketten voor veelvoorkomende woningtypen, de zogenoemde contingentenaanpak. Twee koplopers op dit vlak zijn energiecoöperatie AGEM in de Achterhoek en het energiedienstenbedrijf Gooi en Vechtstreek.

Voor meer voorbeelden wordt verwezen naar www.ontzorgingsaanbod.nl.

Koppeling met programma versnelling hybride warmtepompen

In de communicatie naar bewoners over het belang van en opties voor isolatiemaatregelen zal steeds ook over de samenhang met andere verduurzamingsmaatregelen worden gesproken. Zo is van belang voor de bewoner of de gemeente al een plan (een transitievisie warmte of een uitvoeringsplan) heeft voor de wijk, en of er bijvoorbeeld een plan is voor de aansluiting van de wijk op een warmtenet. Een hybride warmtepomp is vooral een goede optie als de woning voldoende geïsoleerd is om met lage temperatuurwarmte verwarmd te kunnen worden.

Natuurinclusief, duurzaam en circulair isoleren met aandacht voor hittestress

Bij isolatiewerkzaamheden moet op grond van de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten die in woningen en gebouwen nestelen en verblijven. Een natuurinclusieve aanpak gericht op soortenbescherming is daarom randvoorwaardelijk voor het Nationaal Isolatieprogramma. Dit wordt samen met het ministerie van LNV ontwikkeld. Ook wordt bezien hoe bij isolatie het gebruik van materialen met een lage milieudruk, zoals natuurlijke materialen kan worden bevorderd, onder andere als onderdeel van de subsidieregelingen. Door klimaatverandering en het toenemende isoleren van woningen, neemt oververhitting van woningen toe en daarmee de behoefte aan actieve koeling. De mogelijkheid voor een subsidieregeling voor zonwerende maatregelen ter voorkoming van overmatige opwarming en milieuonvriendelijke koeling wordt onderzocht. De inzet op natuurinclusief, duurzaam en circulair isoleren met aandacht voor hittestress is ondersteunend aan de vier actielijnen hierboven.

Standaard voor woningisolatie en de streefwaarden

In maart 2021 heeft de minister van BZK de Standaard voor woningisolatie gepresenteerd in een brief aan de Tweede Kamer.[21] Deze Standaard vloeit voort uit het Klimaatakkoord en is opgesteld door een commissie met een brede vertegenwoordiging van betrokken partijen, zoals de VNG, Bouwend Nederland, Techniek Nederland en de Woonbond. De Standaard geeft aan wanneer de woning goed genoeg is geïsoleerd om aardgasvrij te kunnen worden. [22]

Een woning verliest warmte via buitenmuren, vloer, dak, ramen en deuren. Als de woning goed geïsoleerd is, dan is dat warmteverlies klein. De Standaard geeft voor verschillende typen woningen een maximum warmtevraag per m^2 vloeroppervlak; dit kan met verschillende combinaties van maatregelen per bouwdeel behaald worden. Daarnaast worden er streefwaarden per bouwdeel genoemd: deze geven de isolatiewaarde aan die per bouwdeel nagestreefd kunnen worden als een bouwdeel geheel vervangen of aangepast wordt. Bij realisatie van deze streefwaarden voor alle bouwdelen wordt de Standaard ruimschoots bereikt.

De Standaard kan worden gezien als een richtlijn voor een toekomstvast isolatieniveau, en deze kan in een keer of stapsgewijs worden gehaald. Ook kan per situatie worden bekeken of een hoger isolatieniveau, bijvoorbeeld volgens de streefwaarden, wenselijk of optimaal is.

[21] Kamerstukken II 2020/21 30196 nr. 749.

[22] Standaard en streefwaarden voor woningisolatie | RVO.nl | Rijksdienst

Concreet voorbeeld en stappenplan

Hoe helpt het Nationaal Isolatieprogramma woningeigenaren en huurders, wat zijn de logische stappen voor hen?

Na de beschrijving van de actielijnen en de verschillende instrumenten van het Nationaal Isolatie Programma, geeft onderstaand voorbeeld en stappenplan een concreter beeld van hoe isoleren er stap voor stap uit ziet, inclusief een berekening van de kosten, de subsidies, de opgeleverde besparing en de terugverdientijden.

Ter illustratie een voorbeeld: Wat kun je doen in een 2-onder-1-kapwoning uit 1960?

Nel en Teun wonen in een 2-onder-1-kapwoning uit 1960. Hun huis heeft wel iets van isolatie, maar is al met al slecht geïsoleerd. Deze woning heeft:

- Matige dakisolatie
- Dubbel glas (geen HR++) in slaap- en woonkamers
- Geen isolatie van de buitenmuren
- Geen vloerisolatie
- Ventilatie met roosters en klepraampjes
- HR-combiketel
- Hun huidige gasverbruik is ongeveer 1506 kuub (m^3) per jaar

Ze gaan de buitenmuren na-isoleren (spouwmuurisolatie) en vanuit de kruipruimte goede isolatie aanbrengen aan de onderkant van de vloer. HR++ glas en een ventilatie-unit met terugwinning van warmte doen ze later, als de kozijnen geschilderd moeten worden.

Eenmalige kosten en jaarlijkse besparing	(indicatie)
Investeringskosten	4.624 euro
Af: Subsidie	- 1.508 euro
Eenmalige kosten (na aftrek subsidie)	3.116 euro
Jaarlijkse besparing op basis van een lange termijn prognose van PBL	571 euro

Maandelijks betekent dit een besparing van bijna 48 euro per maand, uitgaande van 1,00 euro per m^3 aardgas per maand volgens prognose PBL. Als in 2022 uitgegaan wordt van de huidige gemiddelde hoge energieprijs van 1,74 euro per m^3 aardgas dan hebben Nel en Teun na ongeveer 5 jaar de eenmalige kosten terugverdiend. En ze hebben direct voordeel van een geïsoleerd huis.

Maandelijkse kosten bij een lening	(indicatie)
Besparing energiekosten per maand	48 euro
Maandelijkse kosten Energiebespaarlening, 3.116 euro, looptijd 7 jaar	39 euro

Als ze een Energiebespaarlening afsluiten kunnen Nel en Teun de maandelijkse aflossing betalen uit de besparing op de energiekosten. Na 7 jaar is de lening afgelost. De maandelijkse besparing op de energiekosten gaat daarna nog jarenlang door.

Welke stappen neem je als eigenaar van een woning met bijvoorbeeld label F?

- Leer je huis kennen. Hoe goed is je huis geïsoleerd, ga dat na via bijvoorbeeld de online Isolatie Zelfscan.
- Vraag indien gewenst om hulp bij het energieloket in je gemeente of een energieadviseur die een maatwerkadvies opstelt. Sommige gemeenten bieden gratis energieadvies aan.
- Ga naar verbeterjehuis.nl voor meer inzicht in welke isolatiemaatregelen passen bij jouw huis.
- Het is belangrijk te weten wat de plannen van je gemeente zijn, kijk hier voor de transitievisie warmte van jouw gemeente.
- Maak een plan: kies de maatregelen die de meeste besparing opleveren en nodig zijn om je huis klaar te maken voor de toekomst. Doe dit zelf, met een hulp van het energieloket of een lokale energiecoöperatie, of schakel een bedrijf in dat het plan voor je maakt en van A tot Z ontzorgt bij het verduurzamen van je huis.
- De meest voorkomende maatregelen zijn vloer-, dak- of gevelisolatie en het plaatsen van HR++ of triple glas in je ramen. Let ook op goede ventilatie en het dichten van kieren.
- Vraag subsidie aan. Kun je de investering niet met eigen geld doen, kijk dan hoe je die kunt financieren (bijvoorbeeld de energiebespaarlening van het Nationaal Warmtefonds).
- In sommige gemeenten kun je ook hulp krijgen bij het aanvragen van subsidies of financiering.
- Zodra duidelijk is wat financieel haalbaar is, kan je via deze link geschikte aanbieders van maatregelen zoeken. Vanaf de zomer is deze informatie beschikbaar op de nieuwe versie van verbeterjehuis.nl.
- Hierna vraag je offertes aan voor zowel de uitvoering en vraag je financiering aan.
- Zodra het papierwerk met de aanbieders rond is, kan je ook je subsidie aanvragen.
- Na bijvoorbeeld gevel- en dakisolatie kan het energielabel van een label F woning in meer dan de helft van de gevallen twee of drie labelstappen verbeteren.

En wat te doen als huurder, en je huis heeft bijvoorbeeld label G?

- Leer je huis kennen. Hoe goed is je huis geïsoleerd, via de online Isolatie Zelfscan.
- Er zijn gemeenten die ook een fysieke energiecheck kosteloos bij je kunnen doen, zoals bijv. via !Woon in Amsterdam.
- Je kan vervolgens beginnen met het nemen van kleine energiebesparende maatregelen.
- Veel gemeenten of corporaties bieden dit gratis aan, zie bijvoorbeeld de opties in Sudwest Fryslan.
- Een overzicht van snelle bespaartips is te vinden bij Milieu Centraal.
- Voor grotere maatregelen, zoals vloer-, dak-, gevelisolatie of dubbel of HR++ glas, kan je schriftelijk een verzoek indienen bij je verhuurder.
- Het is verstandig ook eens bij buren met dezelfde verhuurder na te gaan of zij dezelfde wensen hebben. Een gezamenlijk plan is vaker goedkoper en beter uitvoerbaar.
- Kom je er niet uit met je verhuurder, kan je aankloppen bij je huurdersorganisatie (als deze er is) of anders bij de Woonbond.

51
50

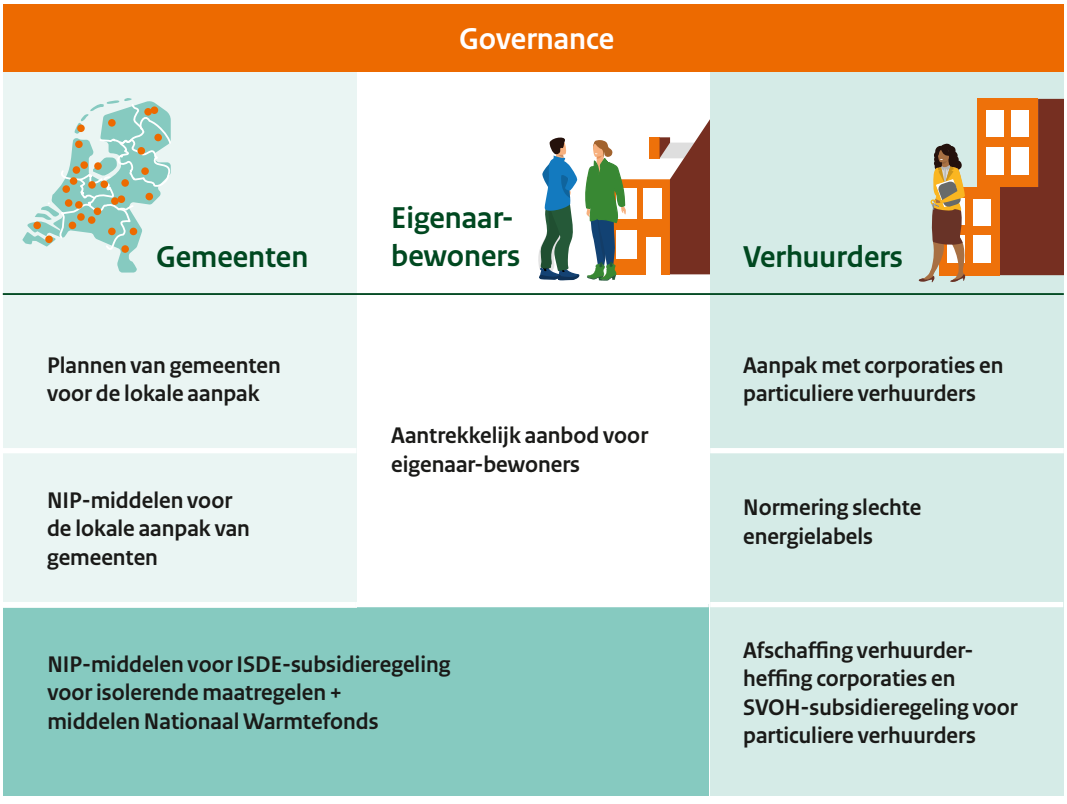
5 Sturing en monitoring

Het kabinet ziet voor gemeenten en woningcorporaties een belangrijke rol in het Nationaal Isolatie-programma. Tegelijkertijd is het isoleren van woningen via het Nationaal Isolatieprogramma nadrukkelijk een gezamenlijke opgave, waarbij het Rijk de regie heeft. Vanuit die regierol gaan we het gesprek aan met onder andere Aedes en VNG over welke bijdrage zij kunnen leveren aan de verduurzaming van de 2,5 miljoen woningen. Ter invulling van die rol maken we afspraken met corporaties en gemeenten, zorgen we voor financiering en bereiden we ook normering voor. Daarnaast hebben marktpartijen en maatschappelijke organisaties, onder andere via de brede maatschappelijke coalitie, een rol.

Er zijn reeds afspraken gemaakt met Aedes over het beter isoleren van sociale huurwoningen met een slechte energieprestatie, vanwege de verlaging van de verhuurderheffing met 500 miljoen euro. Er zullen aanvullende afspraken worden gemaakt over de afschaffing van de verhuurderheffing, zoals die in het Coalitieakkoord is afgesproken. De afspraken met Aedes betreffen een set aan concrete prestaties op nationaal niveau. De realisatie hiervan moet op lokaal niveau plaatsvinden. Individuele woningcorporaties kunnen in overleg met hun gemeente en huurdersorganisaties bepalen welk deel van de opgave zij voor hun rekening nemen, passend bij wat er lokaal nodig is en bij de mogelijkheden die de woningcorporatie heeft. Dit zal afhangen van de lokale situatie en huidige energieprestatie van de woningen. Voor sommige corporaties zal de opgave daarom veel groter zijn dan voor andere. Alle individuele bijdragen van woningcorporaties moeten optellen tot het totaal van de landelijke afspraken met Aedes. [23]

Gemeenten en woningcorporaties worden ondersteund bij de lokale aanpak. Daar kunnen zij terecht met vragen. Over de nadere uitwerking en uitvoering van actielijn 1 gaan we in gesprek met de VNG.

Figuur 7: Governance

[23] Kamerstukken II 2021/22 29453 nr. 547.

Budget

Voor actielijn 2 zorgt de verlaging van de verhuurderheffing voor een substantiële extra investeringscapaciteit in de woningcorporatiesector de komende jaren.[24] Op basis daarvan zijn afspraken gemaakt over maatregelen die de beschikbaarheid van sociale huurwoningen vergroten, verduurzaming en bijdragen aan de leefbaarheid. Voor met name kleine particuliere verhuurders staat vanaf 1 april a.s. voor circa 4 jaar de Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOH) open waarmee ook isolatie wordt gesubsidieerd. Aanleiding voor de regeling vormde een vorm van compensatie voor de huurbevriezing in 2021. De regeling geldt voor gereguleerde huurwoningen. Het budget voor deze regeling komt niet uit het budget voor het Nationaal Isolatieprogramma.
Voor de isolatie van koopwoningen, zijn naast het budget voor subsidie voor isolatiemaatregelen middelen nodig voor het proactief benaderen en ondersteunen van mensen. De dekking voor deze aanpak maakt onderdeel uit van de systematiek van het Klimaatfonds, op basis waarvan geprioriteerd kan worden tussen de verschillende opgaven. Voor de gehele aanpak is tot 2030 ongeveer 4 miljard euro beschikbaar, waarvan 3,35 miljard uit het Klimaatfonds.

Figuur 8: Nationaal Isolatieprogramma, beschikbaar budget in miljoen euro[25]

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Energie-armoede	150									150
NIP Rutte III	147,5	177	180	6,25	3,25					514
NIP Rutte IV	160*	0	180	360	402*	562	562	562	562	3.350

** In de Kamerbrief van 11 maart 2022 over Aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022 (Kamerstukken II 2021/11 35925 XV nr. 111) is aangekondigd dat middelen uit 2026 naar voren worden gehaald.*

Arbeidscapaciteit

In bovengenoemde motie van lid Van der Plas worden schaarse professionals expliciet genoemd. Ook in het 'Manifest nationaal isolatieprogramma' wordt aandacht besteed aan werving, opleiding en behoud van vakbekwaam personeel. Het kabinet onderschrijft de noodzaak en zet hierop in via diverse programma's en beleidssporen. BZK zet zich bijvoorbeeld samen met de sectororganisaties, FNV en onderwijskoepels in op meer technici en arbeidsbesparende innovatie via het programma Mensen Maken de Transitie. Ook is het een terugkerend thema in het Bouwberaad, een bestuurlijk overleg tussen sector en overheden waarin afspraken worden gemaakt om gezamenlijk knelpunten als deze aan te pakken. Ook zet BZK in op het ondersteunen van technologische innovaties die de productiecapaciteit kunnen vergroten en zo arbeidsmarkttekorten verkleinen. Dat gaat dan om bijvoorbeeld industrialisatie, digitalisering en procesinnovatie om bedrijfsprocessen efficiënter te maken. Dit doen we via onze innovatie-subsidieregelingen zoals de MOOI en DEI+-regeling. De specifieke uitdagingen voor de gebouwde omgeving en de energietransitie worden ook onder de aandacht gebracht via andere trajecten. Zo heeft EZK de regeling omscholing naar krapteberoepen verlengd, waarmee werkgevers ondersteund worden bij de omscholing van personeel naar techniek (en ICT). Andere voorbeelden van de inzet op dit terrein zijn het techniekpact met onder andere EZK, SZW en OCW en de *human capital* agenda van de TKI Urban Energy. Ook op regionaal en lokaal niveau zijn er verschillende initiatieven om de arbeidsmarkttekorten te verkleinen. In samenwerking met het ministerie van SZW en branche-

[24] Kamerstukken II 2021/22 29453 nr. 547.

[25] Deze bedragen zijn indicatief op basis van het Coalitieakkoord, als onderdeel van het Klimaatfonds dat nader wordt uitgewerkt.

organisaties zoals VENIN, zullen we de komende jaren intensief blijven bespreken of er aanvullende inzet wenselijk is om meer vakmensen voor isolatie te krijgen. De minister van SZW zal de Kamer naar aanleiding van de motie Paternotte-Heerma[26] voor de zomer informeren over de brede krapteaanpak van het kabinet. Daarin zal onder andere worden ingegaan op de behoefte aan technisch geschoold personeel voor sectoren die nodig zijn voor de klimaattransitie.

Arbeidsmarktaanbod vergroten

Vanuit Mensen Maken de Transitie worden samen met relevante partijen (waaronder Bouwend Nederland, Insula, VENIN en MBO-raad) de opleidingen voor isolatie in kaart gebracht. Met partijen gaat Mensen Maken de Transitie ervoor zorgen dat het ontbrekende aanbod zal worden gemaakt. In de nabije toekomst wordt daarnaast gezamenlijk onderzocht welke kansen er zijn in proces-optimalisatie én productiviteitsverhogende innovaties, onder andere door innovatiechallenges of hackatons.

In Den Haag wordt voortgebouwd op de bestaande samenwerking binnen het Kennis- en Praktijkcentrum Energietransitie van ROC Mondriaan. Hierin werkt ROC Mondriaan samen met de Haagse Hogeschool, TU Delft, het bedrijfsleven en overheden aan kennisontwikkeling en vernieuwing van het middelbaar beroepsonderwijs. Dit heeft onder andere geleid tot de ontwikkeling van een nieuw keuzeonderdeel 'Duurzaam Bouwen voor Bouwplaats personeel' bij de School voor Bouw & Infra.
In het voortgezet onderwijs wordt ingezet op technisch vmbo en mavo's met technologie: 32 scholen in Den Haag en regio werken samen onder de noemer 'sterk techniekonderwijs Haaglanden'. Duurzaamheid is hierin een thema. Tot slot is onlangs een nieuw deelakkoord ondertekend onder de Human Capital Agenda. De 'Energy Switch' is gericht op om- en bijscholing voor de energietransitie. ROC Mondriaan, de Haagse Hogeschool en TU Delft nemen hieraan deel.

Bron : Antwoord van het college op de vragen van het raadslid de heer Partiman, luidend 'Beantwoording schriftelijke vragen Manifest Nationaal Isolatieprogramma. 12 oktober 2021
https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/10655956/1#search=%22isolatie%22

Monitoring

De monitoring geeft een beeld van het aantal bewoners dat is bereikt, het aantal woningen dat reeds is geïsoleerd en wat de planning voor de komende jaren is. Daarnaast geeft het aantal subsidieaanvragen voor en het aantal gesubsidieerde maatregelen via ISDE, SEEH en SVOH een goed beeld van de voortgang. Naast monitoring van de mate waarin de subsidies gebruikt worden, worden binnen de monitor energiebesparing gebouwde omgeving[27] gegevens over de woningvoorraad, energieverbruik, en houding van woningeigenaren ten aanzien van verduurzaming gemonitord. Over voortgang van het Nationaal Isolatieprogramma rapporteren we aan de Kamer als onderdeel van de jaarlijkse monitoring van het programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving. Bovendien brengt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) jaarlijks in de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) de ontwikkelingen van de broeikasgasemissies en het energiesysteem voor de gebouwde omgeving in Nederland in het verleden, het heden en de toekomst in kaart. Het PBL brengt daarbij ook het aardgasverbruik in beeld.

[26] Kamerstukken II 2021/22 35788 nr. 128.

[27] Monitor Energiebesparing Gebouwde Omgeving 2021 (rvo.nl)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
www.minbzk.nl
www.woningmarktbeleid.nl

April 2022